

EKONOMINĖ BŪKLĖ

OKIŠKAI 1968 METAI TURĖTŲ BŪTI GERESNI NEGU PRAEJUSIEJI, NORS KAINOS PAKILS, O DOLERIO VERTĖ TOLIAU KRIS. — TAI TODEL, KAD VALSTYBĖ IŠMOKO ŪKINIŲ GYVENIMĄ GERIAU REGULIUOTI NEGU KADA NORS ANKSČIAU. — KO IŠ TIKRO YRA VERTAS AUKSAS?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praėjusieji metai, apamai imant, buvo geri, nors ir buvo pasigenda ma pasitikėjimo ateitimi. Anot Chase Manhattan Banko viceprezidento William Butler: "Never have so many had it so good and felt so badly about it".

Priežasčių tam buvo gana daug. Nors vidutinis amerikiečių šeimos ūdarbis pasiekė rekordinės 7.404 dolerių sumos, pasitenkinimą tuo reiškiniu sumažino kylančios kainos ir mažėjanti dolerio vertė, kuri paskutiniaisiais metais vėl nusmuko 3%. Tokiu būdu išpūdingas 6,5 nuošimtis, kuriuo padidėjo visos tautinės pajamos už pagamintas gerybes ir patarnavimus, reikalingas pataisos. Turint galvoje dolerio vertės sumažėjimą, jis tesiekia tik kiek virš 3, bet ir su ta pataisa jis laikomas patenkinamu.

Sprendžiant iš paskutinių darbininkų unitų išsivertimų iš darbdavių pakelti atlyginimus tarp 5 ir 7%, atrodo, kad pinigų vertės mažėjimas per šiuos 1968 metus bus

panašus, kaip pereitais, jei nedidesnis. Mat, darbininkų našumas per šiuos metus buvo pakeltas 3%, o tai reiškia, kad skirtumą tarp to ir atlyginimo padidėjimo darbdaviai turės padengti iš savo pelno arba greičiau perkelti jį ant pirkėjų pečių, o tai ir bus tie 3 ar 4%, kuriuos nukris dolerio vertė.

Kalbant apie dolerį, reikia pastebėti, kad lėta infliacija bus nuolatinis ateities gyvenimo reiškinys. Kiek griežtesnės priemonės, kaip pavyzdžiui, Vakarų Vokietijoje, tuojau iššaukė kažką panašaus į depresiją, ko negali pakęsti nė viena šių dienų vyriausybė.

Modernus kapitalistinis kraštas infliaciją kontroliuoja pinigų apyvartos sumažinimu arba padidiniu. Tai pasiekama mokesčiais ar emisijos bankų nuošimčiais. Prezidentas Johnsonas, kaip žinia, negalėjo kol kas Kongrese praleisti mokesčių pakėlimą, tačiau antroji priemonė buvo pusėtinai sekminga. Šių metų pradžioje

je buvo smarkokai pajusti pakelti nuošimčiai už paskolas, o metų bėgyje juos sumažinus, ūkinis gyvenimas vėl pagyvėjo. Tačiau reguliavimas ūkinio gyvenimo tais nuošimčiais yra gana sunkus, nes dažnai reikia remtis spėliojimais, o ne tikrais faktais. Vieną iš priežasčių, kodėl Kongresas atsisakė patenkinti prezidento reikalavimą pakelti mokesčius buvo ne tik kongreso noras sumažinti valstybės išlaidas, bet ir skirtingas ūkinės būklės, paremtos ta pačia statistika, įvertinimas. Kongreso "Ways and Means Committee" pirmininkas Mills, perkūrio komisiją pirmuoliausia turi pereiti tas reikalavimas, yra pažiūrėjęs, kad ūkinis gyvenimas nėra jau tokiam stovyje, kad būtina būtų reikalingas mokesčių padidinimas, kad faktinai mes nepergyvenam jokio "boom'o".

Daugelis ūkinių sunkumų priežastis ižiūri faktę, kad dabartinė administracija nenori sumažinti savo užsimojimų. Ji kariauja Vietnamą, tačiau neatsisako nuo sumanymo pasiųsti žmones į mėnulį, kovoti su skurdu pačioje JAV-bėse ir padėti kitiems kraštams, jeito reikalauja JAV interesai. Iš administracijos pusės aiškinama, kad JAV toli gražu dar nėra pertempusios savo resursų ir valstybės biudžeto deficitas toks baisus kaip atrodo.

Iš tikro, finansiniame gyvenime šalia realių faktų nemažai reikšmės turi ir tikėjimas ateitimi. Jei kas nors galėtų pareikalauti iš karto pakeisti visus dolerius auksu, kuriuo jie tariamai yra paremti, to geltono metalo iš karto neilgtų valstybės ižde. Ir tai atsitiktų ne tik Amerikoje, bet ir kiekvienoje kitoje kapitalistinėje valstybėje.

Bet ko yra vertas pats auksas? JAV valia aukso kaina laikoma tokia (Nukelta į 2 psl.)

Su slidėmis į kalnus...

Vyt. Maželio nuotrauka

ČEKISTŲ AKYS DIDĖJA NUO BAIMĖS...

Gruodžio 20 dieną visoje Sovietijoje buvo metinė čekistų pagarbinimo diena. Ši tikroji ir svarbiausioji bolševikinės valdžios atrama, neprilygstamu terorui išlaikiusi bolševikus valdžios soste 50 metų visai kaitaliojusi savo vardus, ir dabar besivadinanti "civilizuotą" valstybės saugumo komiteto vardu, šventės progą visada grįžta prie savo tikrojo originalaus čekistų vardo.

Lietuvoje čekistai irgi šventė savo šventę ir nesibėpdami gyrėsi, kaip jie -- Maskvoje Dzeržinskio kada sukurtą Rusijos Čeką (ypatingoji komisija), -- saugo taip pat ir šio krašto "suverenumą"...

Gruodžio 19 d. Tiesoj

apie čekistų vaidmenį Rusijoje ir Lietuvoje straipsnį parašė dabartinis vyriausias čekistas Lietuvoje J. Petkevičius, kuriame ir vėl atskleidė visą, tiesą, seniai pažįstamą, bet jokiose aplinkybėse nepamirštiną čekistinių mentalitetą.

Tas čekistų viršininkas, titulinis čekistų vyresnybės vietininkas Lietuvoje, tarp kito rašė:

-- Lietuvos TSR čekistai (kurių bent 90 ar daugiau nuošimčių visada Maskvos Lietuvai "padovanoti") turėjo atkakliai, pasiaukodami kovoti su ginkluotomis nacionalistinio pogrindžio gaujomis, kurias sukūrė hitlerinės žvalgybos agentūra, o vėliau perėmė JAV ir Anglijos žvalgybos (!) Arba toliau: -- Rinkti

šnipinėjimo informacijai ir vykdyti ideologinėms diversijoms prieš žvalgybos slūgą ir mūsų šalį kadrinius žvalgybos ir agentus, įtraukdamas juos į įvairių delegacijų ir turistinių grupių sudėtį...

Štai kokiomis akimis čekistai žiūri į kiekvieną, net ir geruoju išleistą, net į prašytą prisipašytą savo krašto lankytoją... O jei kas būtų pamanęs, kad laisvėje esantieji ir netylintieji išieviai nieko nereiškia, tai tam čekistas Petkevičius irgi aiškiai atsakė:

-- Vykdydami ideologines diversijas, -- rašo

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

• **Valst. Sekretorius Dean** Rusk spaudos konferencijoje pareiškė, kad panaudojami visi diplomatiniai kanalai Hanoi "taikos bandžiams" patikrinti ir įsitikinti jų tikrumu. Jis pareiškė, jog ši kartą būtų netikslinga į tuos taikos derybų siūlymus žiūrėti kaip į propagandos pokštus.

Pastaruoju metu spaudoje buvo pasirodę apšėdai žinių, jog Hanoi labai sunkiai išgyvena JAV aviacijos bombardavimus ir kalbos apie taikos derybas darosi vis realesnės.

Šiaip ar taip, įvykių raidos vairs tebėra Kremliuje, iš kur plaukia 90 nuoš. paramos š. Vietnamui.

• **Viceprezidento H. H. Humphrey** kelionė po Afrikos valstybes ne visur susilaukė sklandaus sutikimo. Conge jis buvo sutiktas priešingai nusiteikusių demonstrantų, kitur vėl jo palyda buvo apmėtyta kiaušiniiais ir akmenimis.

Bendrai gi, kaip Liberijoje ir kitose valstybėse viceprezidentas buvo sutiktas su visa galima pompa, paradais ir -- naudingais pasitarimais.

• **Gynybos sekret. McNamara** atsistatydinimas nudausiamas iki kovo mėn., kad jis spėtų paruošti Kongresui gynybos departamento biudžetą sekančioms metams.

• **JAV politikos strategai** numato "karštą vasarą" ir prezidentui Johnsonui. Jei vėl miestuose plėsis riaušės, daug kas priklausys nuo to, kaip prezidentas reaguos malšinimui panaudojant kariuomenę ir kaip jis tais atvejais laikysis pats. Žodžiai ir pažadai mažai tebus reikšmės.

• **Šiaurės Vietnamo vyrai**, pašaukti į kariuomenę ir siunčiami į P. Vietnamą tai laiko mirties sprendimu. Hanoi turi didelį rūpestį, kaip pakelti smunkančių karių moralę.

• **Indijos ūkiniai** negalavimai, vyriausybės planavimo pastangų nepasisekimai, nederlius ir kt. negerovės menkina premjerės Gandhi ir jos vyriausybės autoritetą. Daugelyje vietovių įsigali komunistinis elementas. Kalkutoje jau atvirai kalbama, jog iš tikrųjų esanti prasidėjusi neoficiali komunistų revoliucija, vadovaujant Pekinui.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

JEZUITAI į savo vienuolynus ir mokyklas turi įsileisti negrus! Tokį parėdymą amerikiečiams jezuitams duoda jezuitų generolas Arrupe, kurio laiškas paskelbtas Prancūzijoje leidžiamame "Documentation catholique".

Jezuitų generolas Arrupe kviečia amerikiečius jezuitus prisitaikyti prie rasinės problemos išsprendimo, kaip tinka tikriems krikščionims, kad visų teisės būtų pripažintos, gerbiamos ir ginamos. Savo laiške jis pastebi, koks pavojus gresia Amerikai, jei nebus greitai ir nuoširdžiai imtasi efektingų priemonių pašalinti socialiniam neteislingumui, ir ne tik negrai, bet taip pat portorikiečiai, meksikiečiai ir rezervatuose gyvenant indėnai turi pas jezuitus rasti stiprią paramą. Jezuitai turi plėsti veiklą vargingųjų rajonuose ir kovoti su rasine diskriminacija. Turi dėti visas pastangas, kad negrams būtų atidarytos durys į jezuitų vienuolynus, mokyklas ir jų išlaikomus namus. Savo parapijose jie turi apaštalausti, kad būtų pašalinti rasiniai barjerai.

Jezuitų generolas Arrupe sako, kad tai be abejo sukels opoziciją, ir piniginė parama jezuitų veiklai sumažėsianti, bet į šį naują apaštališką kelią jezuitai turi stoti su užsispyrimu ir drąsa, kad būtų paskubinta nauja era, kurioje visi žmonės bus lygūs.

Šitoks paraginimas pradėti naują apaštališką kelią primena jezuitų veiklą Čilėje ir Paragvajų XVII amžiuje, kai jie pasirodė indėnų išlaisvintojais.

Kai 1607 m. jezuitų provinciolas Diego de Torres išlaisvino dvidešimt indėnų vergų, kurie jam buvo duoti vienuolyno darbams, kido protestų audrą žemvaldžių tarpė. Buvo net atsisakyta jezuitams pardavinėti maisto produktus ir grąsinta mirtimi, bet tas nieko nepadarė. Jezuitai su Ispanijos karaliaus pagalba sukūrė sodybą, kur "pueblis" ar indėnai galėjo laisvai gyventi nepersekiojami.

Dabar, trims šimtams metų praėjus, jezuitai pradeda naują kovą, specialiai prieš neturtą ir už rasinę lygybę.

Toks jezuitų generolo Arrupe laiškas sukelia įtarimų ir dėl tų "neaiškumų", kuriuos lietuvių tarpe padarė buv. jezuitų provinciolas Markaičio žodžiai, kad Chicagoje jezuitų kultūros centras tarnaus visai Chicagos pietvakarių daliai... atseit ir negrams. Kitaip sakant, ten lietuviškos kultūrinės vertybės būsiandos tik dekoracijos fonu.

Gal naujasis provinciolas tiesiu žodžiu mus nuramins ir pasakys, kad to nebus?

*

VILNIAUS teatro direktorius verčiamas padaryti savikritiką. Kompartijos sekretorius jam sako:

-- Tu, drauge, Tiesoj paskelbsi straipsnį, kuriame prisipažinsi padaręs klaidas...

-- Kokias klaidas?

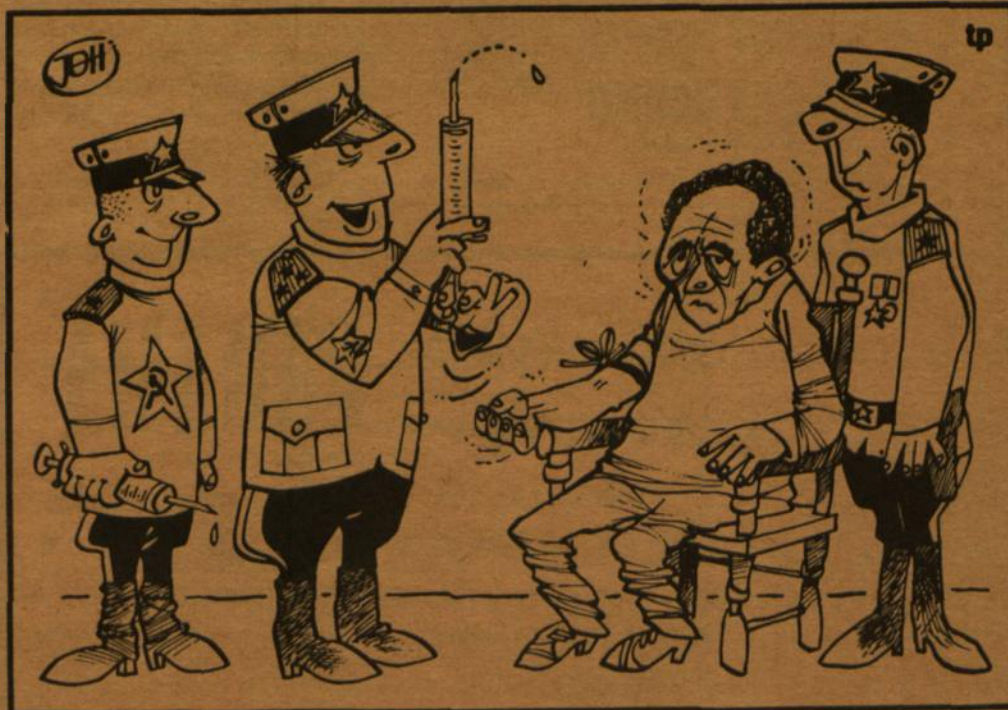
-- Palauk. Leisk man kalbėti. Tu parašysi, kad tavo klaidos didelės...

-- Kokios klaidos?

-- ... kad tokiu savo elgesiu tu pakenkei partijos garbei...

-- Garbei? Kokiai garbei?

(vg)

-- Pagaliau, ar prisipažinsi parašęs "Ana Karenina"?...

Čekistų akys didėja nuo baimės

(Atkelta iš 1 psl.)
Jisai, -- mūsų priešai naudojami įvairiomis priemonėmis. Ypatingas viltis jie deda į radijo propagandą, tarybinei liaudžiai priešišką literatūrą, kino filmą.

-- Savo ardomajame darbe prieš mūsų respubliką imperialistinės žvalgybos aktyviai naudoja ir Lietuvos reakcinę emigraciją. Užsienyje gyveną lietuviškąjį nacionalistai ligšiol puoselėja viltį, kad su imperialistinių valstybių pagalba bus atkurta buržuazinė santvarka Lie-

tuvoje. Todėl jie siekia padėti imperialistams ir mėgina trukdyti mūsų žengimui komunizmo statybos keliu.

Prisimenant priežodį, kad akys didėja nuo baimės, yra aišku, kad čekistai Lietuvoje, nors ir didelį užnugarį turi, tebėra apimti baimės.

Vilniuje jau išleista Sofijos Binkienės sudaryta knyga vardu "Ir be ginklo kariai" -- dokumentų ir, daugiausia, liudijimų rinkinys apie eilės lietuvių pastangas gelbėti vokiečių gestapininkų persekiojamus žmones, daugiausia iš getų pasišalinusius žydus. Šalia nesiliaunamųjų įtikinėjimų apie "buržuazinių nacionalistų talpininkavimą" gestapininkams, ši knyga, be abejo, rodo kitą medalio šoną. Bet bolševikai nebūtų bolševikai, jei nepasiskubintų įrašyti į savo kreditus visų tų, kurie, kaip įmanydami priešinasi gestapininkų žiaurystėms. Dabar kelios dešimtys tų įžymių arba anksčiau ir mažai tpažintų patriotų lietuvių, jų tarpe eilė gydytojų ir kunigų, -- visi "pavyzdinai ir ištikimi tarybinės liaudies gynėjai", "aktyvūs antifasistai", tiesiog "tarybinės santvarkos šulai"... Ne tik tos knygos autorė -- sudarytoja Sofija Binkienė, bet ir jos vyras poetas Kazys Binkis, beveik vien iš mirties patalo tegalėjęs stebėti abiejų ano meto okupacijų žiaurības, šios knygos recenzentų įrašytas "aktyvus antifasistas". Iš savo tarpopatrauklių asmenybų jaunajai kartai parodyti bolševikai turi nedaug, -- nusipelnusių čekistais gyrimais nedaug pasisiekimo te-

susilaukia. Todėl stengiasi svetimomis plunksnomis pasipuošti.

Bet apie vieną klausimą šios knygos recenzentai nieko nemini, nors jis neišvengiamai iškilis ne tik vyresniesiems, bet ir jauniems tos knygos skaitytojams Lietuvoje: -- kur "trečioji medalio pusė"? Būtent, kur herojai, panašiai kovoję prieš čekistų siautėjimą Lietuvoje ir 1940-41 metais, ir pačių gi bolševikų, su siaubu, bailiai teprisimenamuoju "asmens kultu" metu? Ar tokių herojų buvo, ar galėjo būti, o jei buvo, tai kas su jais atsitiko?

Deja, apie šią medalio pusę Lietuvoje dar nėra galimybės ne tik knygas rašyti, bet sunku net pašnibždomis prasitariti. Todėl S. Binkienės pateiktoji knyga yra išakmus priminimas laisvėje esantiems -- uoliau pasistengti ir paskubėti surinkti medžiagos tolesniems tokios knygos tomams.

(ELTA)

TRIBUNOJ KALBA VIENAIP, O UŽ DURŲ KITAIP...

Rašytojas Jonas Avyžius (Vilniuje, romano "Kaimas kryžkelėje" autorius), atsakydamas TIESOS redakcijos klausimą, kas trukdo rašytojams plačiau pasireikšti ir publicistikoj, atsakė tiesiai ir aiškiai:

— Mūsųose dar gana dažnai daiktai nevadinami tikraisiais vardais. Tebegalioja tokios, atrodo, seniai turėjusios atgyventi sąvokos, kaip apsidraudimas, silpnadvasiškumas, karjerizmas. Neretai girdi, kaip tas pats draugas tribunoje kalba vienaip, o, išėjęs už durų, kitaip. Rašytojas yra padėties viešpats, kol sėdi savo darbo kambaryje prie rašomo publicistinio straipsnio. O kai straipsnis atsiduria laikraščio redakcijoje, dažnai pasirodo, kad reikia atsisakyti minčių, kurios ir

Dail. K. Žoromskio parodoje Phoenix galerijoje New Yorke Giedrė Kumpikaitė ir Ligija Babarskaitė, Gilumoj K. Žoromskis.

V. Maželio nuotrauka

Ekonominė būklė...

(Atkelta iš 1 psl.)
pat lygyje kaip 1934 metais, būtent JAV įperka ir parduoda užsienio emisijos bankams bei pramonės reikams po 35 dolerius už unciją. Bet nuo to laiko kviečiai pabrangę beveik dvigubai, jautiena 5 kartus, sidabras 4,5 kartų, plienas -- 3 kartus, varis -- 5. Taip žiūrint, galima sukti su Prancūzijos reikalavimu, kad doleris būtų nuvertintas pusiau arba aukso kaina būtų pakelta iki 70 dolerių už unciją. Iš kitos pusės tačiau nurodoma, kad ta 'maža' kaina faktinai yra visai nereali ir nepaprastai išpūsta.

Išvaizduokime, kad JAV atsikaso nuo aukso padengimo ir jas paseka kiti kraštai. Kas gi atsitiktų? O gi nieko, išskyrus aukso kainą. Ji tuoju pat... kristų. Ir štai dėl ko. Šiuo metu aukso yra pagaminama apie 45 milijonus uncijų per metus, tačiau tik trečdalis, t.y., apie 15 milijonų uncijų sunaudojama pramonei ir papuošalams, du trečdaliai visos aukso gamybos nueina į emisijos bankų ir turtinųjų privačių piliečių išdus, seifus ar slėptuves. Jei tačiau tie nuo aukso pirkimo atsisakytų, aukso kaina turėtų drastiškai kristi, nes, kaip sakėme, pramonė pasitenkina tik jo gamybos trečdaliu. Tiesa, aukso galėtų būti plačiau naudojamas, ypač elektros pramonėje, nes yra geras laidininkas, ir šiaip turi labai gerų privačių, bet tam jo kaina turėtų būti sumažinta iki 8 dolerių už unciją. Tai būtų reali aukso kaina, jos perviršis yra tik vaizduotės dalykas. Bet žmonės turi į ką nors tikėti skaičiuodami savo popierinius pinigus ir 1968 metais.

paskatino griebtis publicisto plunksnos. (E)

GRĘSIA GERIAMO VANDENS STOKOS PAVOJUS

Lietuvos miestams grėsia geriamo vandens stokos pavojus. Atitinkamo valdžio potvarkio atpasakojime pažymėta, kad:

— Pramonės įmonės sunaudoja 50 procentų geriamojo vandens, nors daugeliu atvejų gamybos reikams būtų galima naudoti mažiau deficitinį atvirų baseinų vandenį. Dideli geriamojo vandens nuostoliai susidaro gyvenamųjų namų ir kultūrinių buitinių pastatų vidaus vandentiekio tinkluose ir įrengimuose.

— Vilniaus miesto namų valdybos darbuotojai nutekėjimo 1966 metais turėjo 45 tūkstančius rublių nuostolių.

— Vietinių tarybų vykdomųjų komitetų namų valdybos (mažesniuose miestuose) nepatenkinamai prižiūri, nelaiku remontuoja vandentiekio vidaus kanalus bei armatūrą, blogai organizuoja jų eksploatavimą. Taip pat blogai prižiūrimi ir eksploatuojami miestų vandentiekio magistraliniai ir gatvių tinklai, lėtai likviduojamos tinklų avarijos.

Potvarkyje numatoma apriboti įmonės vandens tiekimą iš miestų vandentiekio, o už vandenį, jų sunaudotą per nustatytą ribą, imti penkeriopą mokestį. (E)

• Profesorius Tadas Ivanauskas gruodžio 16 dieną sulaukė 85 metų amžiaus. Tebedirba mokslinį darbą, dalyvauja Kauno Zoologijos sodo (jo kurto) mokslinėje taryboje. (E)

• Aleksys Churginas, vienas iš daugiausia pasižymėjusių vertėjų Lietuvoje, gruodžio 16 d. TIESOJ plačiau atsiliepė apie Nado Rastenio K. Donelaičio METŲ vertimą į anglų kalbą. Iš esmės gerai įvertinęs leidinį ir vertimą, Churginas nurodė eilę vertimo vietų, kurias jis laiko nepakanka-

mai nusisekusiomis. Nesutinka vietomis ir su prof. R. Sealy Donelaičio bei N. Rastenio vertimo įvertinimais, bet išvadoje sutinka, kad tuo vertimu atliktas di-

delis ir svarbus darbas -- prasiveržimas ir geras pagrindas ateity Donelaičio parodymą angliškai skaitantiems toliau tobulinti. (E)

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

Aufentiška lietuvių partizanų kūryba. Tai vertinga knyga, paminklas mūsų laisvės kovotojams.

Kietais viršeliais įrišta, poeto Jono Aisčio redaguota, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleista knyga gaudama DIRVOJE. Kaina -- 5 dol.

Siųskite čekį ar perlaidą šiuo adresu:

DIRVA,

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

ELECTRONICS COMMUNICATIONS

CAREER OPPORTUNITIES

IN THE COMMUNICATIONS -- INDUSTRY

Openings in Detroit -- Kalamazoo

An excellent opportunity and future for high school graduates and ex-servicemen. Experience in electronics is desirable, but not necessary. An appealing challenging job with good opportunity for advancement. Liberal benefit plan includes holidays, vacations, tuition reimbursement, medical and pension plans.

For Appointment call Collect (313) 393-5921

AMERICAN TELEPHONE & TELEGRAPH CO.

(139-3)

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4 3/4 %

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5 %

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings in By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n-
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00 Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Lietuvos laisvės idealais apsiginkluoti

PASIBAIGUSIEJI 1967 METAI lietuvių tautai buvo 27-tieji svetimos galios tėvynėj viešpatavimo metai.

Padieninė ar pamėnesinė tų metų Lietuvos gyvenimo eigos apžvalga rodytų, jog tai būtų metų, Lietuvai maža kuo teskirtingų nuo pernykščių ar užpernykščių. Tik pažvelgus visu akiračiu iš karto, įsirežia išskirtinis tiems metams būdingas bruožas.

Kai laisvėje lietuvių sambūriuose mezgėsi sumanymai ir pasiryžimai prideramai prisiminti ir pasauliui priminti 50-ties metų sukaktį nuo Lietuvos prisikėlimo savarankiškai gyventi, tai svetimos galios užviešpatavimą mūsų tėvynėj tais pačiais 1967-tais metais buvo vykdomas neregėtai sustiprintas išvirkštinėjimas nuodų lietuvių savarankiškai minčiai užmarinti.

Tokiu tikslu bei prasme visa Lietuva tapo užtvindyta ir persunkta Rusijos bolševikinės revoliucijos sukaktuvintais garbinimais ir jos tariamosios palaimos -- atneštos į Lietuvą prieš 27 metus -- gyrimais.

Dėl to ryškiai prasikišančio bruožo 1967 metai Lietuvoje tikti vadinti sustiprintos savarankaus lietuvių mąstymo anesteziijos metais.

Bet būdinga ir tai, kad tasai savarankų mąstymą bei tikrovės vertinimą stingdančių nuodų tvas visdėlto neįstengė nei apmarinti, nei aiškiai sutramdyti lietuvių sąmoningumo ir net jų savarankiškų minčių prasiveržimo viešumon. Net svetimosios galios tarnyboje stovintieji laikraščiai, tie pagrindiniai savaimingos lietuvių minties maršrūto įrankiai, -- ir tie, šalia deklamacijų svetimosios, nuolat sergančios, todėl nespėjusios subręsti, o jau nusenusios revoliucijos garbei, protparais visdėlto užleidžia kiek vėtos ir visiškai sveikoms, drąsioms, kartais išibrovėliams valdovams tiesiai į akį pirštu duriančioms mintims. Ir toks, tolydžiai ryškėjąs, bruožas 1967 metais buvo pastebimas pavergtos Lietuvos gyvenimo panoramoje.

Svetimoji galia Lietuvoj tebesaugo savo sudarytas aplinkybes, dėl kurių tik maža savarankios tenykščių lietuvių minties pasireiškimo dalelė tegali būti viešai minima. Tačiau, jeigu 1967-tais, tokiems pasireiškimams itin priešiško potvynio metais jų visdėlto buvo įmanoma pastebėti, tai tikėtina, jog šiais -- Lietuvos Laisvės Kovos metais čia, laisvėje, ne tik minėsim prieš 50 metų suaukštą Lietuvos savarankiškumo atgijimą, bet ir stebėsim naują, dabar vykstantį savarankišką minties stiprėjimą Lietuvoj, nors ir prievartaujamą.

Praėjusiais metais Lietuvai buvo primestas sveitimareikšmis ženklas "50". Jo ten buvo daug, -- ant durų, langų ir sienų, bet mažai tebuvo lietuvių širdyse.

Laisvėj keliame kitos reikšmės "50" ženklą. Tėvynėj regimų nusiteikimų vaizdai kviečia tą ženklą taip apšviesti, kad švitėtų ne tik ir ne tiek praetim, kiek nauja tikros, tyros laisvės viltim. Šiai vilčiai Lietuvoj dabar durys ir langai uždaryti, bet yra daug atvirų širdžių. Jų atvirumas ryškiausiai įprasmina Lietuvai skiriamuosius Laisvės Kovos Metus. Nes ten pagrindinis kovos laukas, -- vieta susiremti "50-ties" ženklo skirtingosioms prasmėms.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas drauge su kitomis laisvųjų lietuvių vadovybėmis

SUKAKTUVININKAS A. JONYS

Algirdas Jonys yra gimęs 1907 m. gruodžio 29 d. Petrapilyje. Ten šv. Kateřinos gimnazijoje, kurioje buvo dėstoma ir lietuvių kalba, pradėjo pirmuosius mokslus. Lietuvių kalbą dėstė jo tėvas pedagogas dr. Juozas Januškevičius. Tėvui su šeima grįžus į Lietuvą, kaip pedagogui, teko dirbti įvairiose vietovėse. Čia ir Algirdas lankė kelias gimnazijas, bandė dainavimą ir buvo įstojęs į Muzikos Konservatoriją.

Lietuvoje dalyvavo daugelyje organizacijų ir pasižymėjo sporte. Kaip futbolininkas dalyvavo K.S.S. ir L.F.L.S. Vertėsi daugiausia spaudos darbais. Ruošė kalendorius ir rašinėjo į Karį, Karda, Skautų Aidą ir kt. Mylėdamas spaudą, daug padėjo išgelbėti lietuviškų knygų, maldaknygių ir kt., kai bolševikai likvidavo Kariuomenės Štabo Spaudos ir švietimo skyriaus knygų sandėlius. Plačiau apie tai yra Augo aprašyta 1957 m. Karyje Nr. 4.

Prasidėjus vokiečių su bolševikais karui, partizanavo ir buvo Kaune Ažuolyno štabo viršininku. Už nepaklusnumą vokiečių valdžiai Gestapo 1943 m. buvo išvežtas į Vokietiją. Kaip mokantis vokiečių, rusų, lenkų ir lietuvių kalbas dirbo vertėju ir daugeliui išvežtų lietuvių daug padėjo.

Gyvendamas Vokietijoje ir vėl jis pasirodė, kaip didelis knygos mylėtojas. Pasikutinėmis karo dienomis, jau vokiečiams traukiantis iš Lietuvos savo jėgomis ir lėšomis išvežė Kybartų gimnazijos biblioteką apie 5000 knygų ir vadovėlių. Viso 13 dėžių. Knygos atsikūrė Rytų Vokietijoje, kur vėl A. Joniui teko parodyti daug sumanymo, kad jos nepatektų į bolševikų rankas, kol jos vėliau pateko į lietuvių stovyklą -- Wuerburgo gimnaziją ir kitur. Kas dirbo lietuvių mokyklose ar gimnazijose, tie labai supranta, kiek tos knygos ir vadovėliai padėjo lietuvių švietimui tremtyje.

Į Ameriką, Philadelphiją A. Jonys atvyko 1946 m. Čia vėl įsijungė į lietuvišką veiklą. Yra išleidęs 1949 m. Philadelphijos lietuvių ka-

Algirdas Jonys, ALT S-gos Rytų apygardos pirmininkas, švenčias 60 metų amžiaus sukaktį.

lendorių su įvairiomis žiniomis. Dalyvavo Lietuvių Tremtinių Draugijos valdyboje. Buvo Bendruomenės, Balfo, Karių S-gos, Radijo valandėlės, ALT S-gos ir kitų organizacijų valdybų narys ir nuolatinis rėmėjas. Yra pats padaręs ir padovanojęs Philadelphijos šeštadieninės mokyklos vaikų darželiui vaikams pritaikintų baldų. Žodžiu -- jo yra visur pilna ir viską kas lietuvišką remia ar darbu ar doleriu.

Šiuo metu A. Jonys yra ALT S-gos Rytų Apygardos pirmininku, suruošęs eilę parengimų ir sukėles lėšų, kurias žada paaukoti irgi spaudai remti. Šiuo metu Algirdas su žmona Herta verčiasi bizniu, Dolanco, N. J. laikydami valgyklą. Jo gyvenimo draugė irgi yra aktyvi sukaktuvininio sumanymų ir darbų rėmėja. Linkime sukaktuvinininkui Algirdui sveikatos ir ištvermės lietuviškoje veikloje. P. Ut.

ALT PRANEŠIMAS

Ryšy su Amerikos Lietuvių Tarybos pasitangomis gauti Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų atstatymo sukaktį paminėti atitinkamą JAV pašto ženklą ir ryšy su lietuvių delegacijos, vadovaujamos ALT pirmininko A. J. Rudžio, lankymusi š.m.

gruodžio 6 d. pas JAV viceprezidentą H. H. Humphrey, didysis Chicago amerikiečių dienraštis Chicago Sun-Times, š.m. gruodžio 17 d. idėjo lietuviams palankų vedamąjį "A US

Stamp For Lithuania?" (pusl. 19, section II) ir tas pats dienraštis taip pat vedamųjų skyriuje š. m. gruodžio 23 d. "Opinion Of The People" idėjo skaitytojų atsiliepimus -- "Stamp for Lithuania" B.S. Jurėno Chairman XIII Lithpex ir "University of Chicago Alumnus".

Didžiojo amerikiečių dienraščio vedamieji ir skaitytojų nuomonės mums yra labai svarbūs pastangose savo tikslą atsiekti. Ženklo klausimas bus sprendžiamas atitinkamoje komisijoje po Naujų Metų, todėl labai svarbu, kad lietuviai siųstų padėkos laiškus Chicago Sun-Times redakcijai (Chicago Sun-Times, Chicago, Ill) ir pageidavimus Pašto Departamentui, Washington, D.C., kad ženklas Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukaktį būtų duotas.

Tuo mes lietuvių kilmės amerikiečiai galime prisidėti išgauti dabar pavergtos Lietuvos laisvės atgavimo istoriniam įvykiui atžymėti atitinkamą Amerikos vyriausybės ir visuomenės pritarimą mūsų kovojai už Lietuvos laisvę.

ALT Biuras

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Opportunity for

REGISTERED NURSES

For 55 Bed General Hospital.
General Duty Nurses
3-11 11-7 shift
Good starting salary. Plus differential for evening & night duties.

Liberal Personnel Policies

Apply call or write to administrator

MONROE COUNTY HOSPITAL
P.O. Box 848
Monroeville, Ala.

numatė eilę priemonių tam svarbiajam laisvės kovos ginklui išaštrinti, -- Lietuvos nepriklausomybės ir lietuvių tautos bei žmogaus laisvės Lietuvoje idealui išryškinti. Nuspręsta ir išpareigota -- su visų mūsų visuomenėj esamų talentų talka ir visos visuomenės medžiagine pagalba -- tas priemonės ko tikslingiausiai pavartoti ar dar surasti bei pavartoti jų ir daugiau, kiek tik tam sudarys galimybių visų mūsų turimų pajėgų uolumas.

O uolumo reikia didelio ir daug. Nes uždavinys nesibaigs tik laisvės bei valstybinės nepriklausomybės idealo išpuoselėjimu ir išaukštinimu. Reikia rasti būdų ir priemonių padėti pajėgiajai tautos daliai, ypač jaunajai kartai Lietuvoj tuo idealu iš naujo tvirtai apsiginkluoti. Ir nėra klausimo -- argi galima tai padaryti? Yra tik atsakymas, -- kad reikia. (ELTA)

Mutual Federal Savings and Loan Assoc. prezidentas Jonas Kazanauskas ir ponis, tautinės srovės veikėjas ir nuoširdus Dirvos remėjas, jau kelinti metai iš eilės rengia Ateities atžalynui kalėdinę eglutę, kurioje dauguma dalyvauja trečiosios kartos lietuviukai. Šiais metais p. Kazanauskai suaugusiems svečiams išdalinę dovanų R. Skipičio knygą "Nepriklausoma Lietuva". V. Noreikos nuotrauka

PLANINGAS TAUPYMAS

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visus taupymo sąskaitas.

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgimais terminais ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

KAIP BUVO IŠDUOTAS PARTIZANŲ VADAS VANAGAS

Organizuotoje Lietuvos rezistencijoje šio pokario dešimtmetyje, kaip žinoma, ilgiausiai išsilaikė paskutinis Džukų partizanų "Dainavos" apygardos vadas leit. Adolfas Ramanauskas — "Vanagas". Anksčiau mūsų spaudoje paskelbtas daviniai, jis buvo pagautas 1956 metais Vėnių sūkiliu metu ir be teismo sušaudytas Kaune.

Bolševikinės revoliucijos 50 metų sukakties proga minima ir NKVD 50 metų sukaktis. Ta proga išleistas net specialus pašto ženklas šios baisios įstaigos sukakties atžymėti.

Rašančiam šiuos žodžius žinoma, kad Lietuvoje išleidžiama ir specialus istorijos tomas NKVD darbo 50 metų sukakties atžymėti. Tarybinėje spaudoje teko matyti vieną kitą ištrauką iš šios naujai išleidžiamos knygos. Joje ypač plačiai užgriejami Lietuvos partizanai, nes kažin ar per 50 "komunistinio rojus" istorijos metu kas kitas taip narsiai ir kietai

VL. RAMOJUS

kovėsi už laisvę, kaip Lietuvos laisvės kovotojai — partizanai šio pokario dešimtmetyje. Jie daug ir kraujo enkavedistams nulejo...

Toje žiaurioje knygoje, kur, nėra abejonės, nemažai istorinių faktų sufalsifikuota, aprašomas ir leit. A. Ramanauskas — "Vanagas". Jis, vengiant minėti metus, kada tai įvyko.

Istorija prasideda brolių Stašaičių šeima. Buvo penki broliai. Keturi iš jų — Jurgis, Vytautas, Leonas ir Klemensas antroje bolševikų okupacijoje įstojo į partizanus. Jurgis ir Vytautas Stašaičiai žuvo laisvės kovos lauke, o Klemensas sugrįžo į legalų gyvenimą, pasinaudojęs bolševikų skelbta amnestija. Bet tą amnestiją jis vėliau turėjo apmokėti brangia kaina: NKVD privertė jį įvylioti į pinkles ir išduoti leit. A. Ramanausko daliniuose tebekovojantį brolių Leoną.

Taip ir įvyko. Leonas Stašaitis su kitu partizanu, nieko blogo negalvodami, parėjo naktį į Stašaičių ūkį, o čia juos gyvus pačiupo NKVD slapukai. Vėliau buvo sučiuptas Kauno muzikantas Kostas Toločka — leit. Ramanausko ryšininkas. Toločkų ūkyje Jurgis apylinkėse NKVD surado leit. A. Ramanausko bunkerį. Taip per išdavystes užlipę ant jo pėdų, galop enkavedistai pačiupo ir narsųjį džukų partizanų vadą leit. Adolfą Ramanauską — "Vanagą", kurio šviesus vardas rikuojasi nesibaijančiam Lietuvos didvyrių sąrašui.

Partizanai galvojo, kad Trumanas yra lietuvis

Vartau buvusio žaliosios girios partizano Antano Birbilo "Baltušio" dienoraštį. 1945 m. gegužės 12 d. į savo dienoraštį partizanas A. Birbilas užrašė: "...Mierė Ruzeveltas. Jo vietą užėmė Trumanas. Sako, kad Trumanas yra lietuvis, kilęs nuo Marijampolės. Štai kaip

gražiai jis kalbėjo abiejų kongreso rūmų posėdyje: "Šiuo momentu mano širdis kupina maldos. Pradėdamas vykdyti sunkias savo pareigas, aš nuosirdžiai meldžiu Visagali Dievą..."

Paskaičius šį dienoraštį, netenka abejoti, kad žinios būtų buvusios išgalvotos partizano A. Birbilo. Aišku, kad kalbos apie prezidento Trumano lietuvišką kilmę buvo plačiai pasklidusios tuo metu Lietuvoje ir tai žmonės kėlė nepaprastą viltį, kad Lietuva tikrai susilauks išdavimo, juo labiau, kad didžiosios Vakarų galybės — Amerikos — prezidentas yra "lietuvių kilmės"...

Antra vertus, iš įvairių istorijon grimstančių įvykių aiškiai matyti, kad JAV žvalgyba labiausiai Pabaltijū domėjosi kaip tik Trumano laikais. Juk ir NKVD 50 metų sukakties istorijoje pasityčiojama, kad leit. A. Ramanauskas buvęs pagautas "bekeičiant amerikoniškus dolerius, kuriuos jam kadaise buvo atvežęs Amerikos žvalgybos agentas J. Lukša..." Kaip žinome, J. Lukša — "Daumantas" — į Lietuvą grįžo Trumano prezidentavimo metais.

Garbė didvyriams amžina!

Šias retesnes žinias apie Lietuvos partizanus pokario dešimtmetyje kaip tik ir skelbiu todėl, kad šie metai veiksmų paskelbti suakutviniais Lietuvos Laisvės Kovų metais. Chicago Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo ir Lietuvos Laisvės Kovų 50 metų sukaktį mini vasario 18 d. Chicago operos rūmuose. Čia visų kovojusių ir kritusių didvyrių garbei nuskambės nauja simfoninė komp. J. Gaidelio kantata "Kovotojai", kuriai žodžius parašė poetas St. Santvaras. Iškilmingą kūrinių minėjimą rengia Alto Chicago skyrius, kuriam vadovauja Vilniaus krašto lietuvis ir nuo jaunystės užgudintas kovotojas Julius Pakalka. Jo pastangų dėka gimė ši moderni tautinė kantata, kurią jau baigia paruošti "Dainavos" ansamblis ir solistai. Vasario 18 d., 3 val. p.

p. visi Chicago lietuviai suplauks į Operos rūmus paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukakties ir pagerbti visų tų, kurie žuvo kovodami už Lietuvos laisvę. O man aysy nūn skamba prasmingi "Kovotojų" kantatos žodžiai:

Atkilo narsių savanorių pulkai —
Lig Baltijos marių atkilo daina!
Ir laisve alsavo žmogus ir laukai —
Garbė, garbė didvyriams amžina!

AR ŽINAI,

kad atominės energijos panaudojimas taikingiems, o ne karo tikslams pažengė dar žingsnį pirmyn, Macon mieste, Georgia valst., privačiai elektros bendrovei investuojant 100 mil. dol. naujos atominės elektrinės statybai. Didelė mažo miesto elektrinės investicija re-

miama tuo, kad aplinka turinti bazę besiplečiančiam žemės ūkiui ir pramonei. Bet reikalinga pritraukti ir išplėsti daugiau ir įvairesnės pramonės, tuo pačiu daugiau darbų ir penktadieniais daugiau algų.

Kad Leninas yra pasakęs, jog "kapitalistinės sistemos sunaikinimui geriausias kelias yra "ištvirkiant" — tos sistemos valiutą." Nes gi auksas, pagal Jessupo teoriją "neturi politinio kvapo."

Kad vienas iš JAV laikraščių (News, Texas) praneša, jog prasidėjęs veikimas organizuoti socialinės apdraudos pastovius klientus į uniiją. Tai, girdi, padėtų dar labiau susiorganizuoti tvirtai politiškai vienaip ar kitaip pakreipiamai grupei žmonių. Lieka tik klausimas, ką tos unijos nariai veiktų streiko metu. Sustotų nieko neveikę?...

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA\$4.00
B. Armonienė — PALIK ASARAS MASKVOJE\$3.00
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ\$4.00
K. Donelaitis — METAI (THE SEASONS)\$3.00

Vytė Nemunėlis — MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS \$3.00

Red. K. Barėnas — TREČIOJI PRADALGĖ
LITERATŪROS METRAŠTIS —
minkštais viršeliais\$3.15
kietais viršeliais\$3.75

Gr. Šimukonienė — SU DAINA —
Lietuviškų dainų rinkinys\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ\$2.50
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE\$3.00
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS

minkštais viršeliais\$3.00
kietais viršeliais\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ

REPRODUKCIJOS
(angliškų įvadų ir parašais)\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA —
PADAIVIMAI\$2.50
J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA\$4.00

Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.

Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

Rašykite:

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

Kalėdų senelis dalina dovanas Ateities atžalynui Chicagoje suruoštoje kalėdinėje eglutėje.
V. Noreikos nuotrauka

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(3)

Priešaky abipus šventyklos baltavo pamautos ant ilgų žalų žmogaus ir arklio galvų kaukolės. Lankantiems šventovę jos turėjo reikšti "anapus" prasmenis, primena žmonėms šio gyvenimo trapumą bei likimo permainingumą, kitaip sakant, tokius dalykus, kurių joks gyvas padaras išvengt negali. Kita vertus, kaukolės, lietuvių supratimu, buvo kaip ir apsauga bei apsidraudimas nuo ligų, maro, nederliaus, audrų ir aplamai nuo visokių negandų, nes, kaip bet kiam gyviui, taip ir visokioms piktoms glybėms kaukolė, mirties reikšmės, turėjo kelti pasibaisėtiną ir vengtiną siaubą. Dėl to lietuviai laikė išskėlę kaukoles ne tik šventovėse, bet ir prie savo sodybų.

Už šventyklos, pietinėje aikštės pusėje, atskirtoje nuo šventovės ažuolyno tankių krūmų ir skersai tekančio upelio, buvo įsikūrusi ramovės įnamių sodyba. Ten krito akys iš drūtų rąstų suręsti vyriausiojo krivio rūmai. Kitas erdvus pastatas buvo skirtas maldininkų užėjimui. Atvykę šventovės padysnėnai rudens ar žiemos metu ten rasdavo prieglaudą. Buvo ten patatyti gyvenamieji krivų namai, tarnų ir sargybinių būstinės, sandėliai, ir atskirai nuo kitų pastatų erdvūs namai buvo skirti vaidilutėms. Visi tie pastatai atrodė kaip nemažas kaimelis.

Šventaragis, sustojęs prie vartų, apmetė akimis visą šventovę. Ties šventykla, dešinėje pusėje, baltavo sukalta iš lentų pakilumėlė, nuo kurios Dievelta ryt sakys pamokslą, o vaidilos ir vaidilutės šoks ten apeiginius šokius. Prieš pakilumėlę buvo sustatyti mediniai suolai kilmingiesiems. Žmonės šmėšėliavo šen ir ten: tūlė šventyklon, tūlė šiaip jau dairėsi, matyt, pirmą kartą atkeliavę. Šventaragis nusprendė šventyklą aplankyti anksti rytą, kai nebus žmonių, ir išėjo pasižvalgyti po girią aplink šventovės atvadą, vis tikėdamasis susitikti Ramunę.

Šventadieniškai nusiteikusi margaspalvė minia plačiai pasipylė po mišką. Kadangi iškilmės tęsėsi tris dienas ir tris naktis, tai maldininkai stengėsi įsikurti, kur kam patogiau ir jaučiau. Jau buvo povakarys, ir daug kur po medžiais kūrėnosi ugniakuriai. Moterys virė vakarienę, jaunos motinos maitino savo vaikus, vyrai trūšė aplink palapines ir žirgus, arba susėdę prie ugniakurų, aparinėjo

tikio ir šalies reikalus. Vietomis susimetęs jaunimas juokavo ir dainavo, daktais žmonės susirinkę klausėsi lanklininkų poringų, o protarpiais aidų aidais per girią nuskambėdavo pagavūs skudučių garsai. Šventaragis klaidžiojo tarp medžių, palapinių ir žmonių, įdėmiai įsižiūrėdamas į jų veidus ir galvodamas, kokia didelė Padysnio šalies šeima suplušėjo Alkaragin, savo tikybinių pareigų skatinama.

Taip beklaidžiojodamas, jis staiga kaktomūša susidūrė su šiliniu, kuris kažkur skubėjo labai susijaudinęs. Jo apdaras buvo apdraskytas ir išpurvintas, plaukai sutaršyti.

-- Kas gi tau, šilini? Kur taip skubi? Su kuo susipešei? -- klausinėjo nustebejęs šventaragis.

-- Nežinau, su kuo susipešiau... Lėkiau tavęs ieškoti... -- Net nežinau, su kuo susipešei! -- ėmė juoktis šventaragis.

-- Gal tave pikčiurnos laumės taip apdraskė? -- Gal ir laumės... Tu atsimeni tą merginą? Jos vardas Mėta.

-- Kokią merginą? -- Kur žiandien Mantui šonkaulius sulaužė.

-- Net jau ir jos vardą sužinojai, -- vėl nusijuokė šventaragis.

-- Jie ją taip vadino.

-- Kas tokie jie? -- Nežinau...

-- Matyt, jie tave ne tik aplamdė, bet ir tavo makaulę sutrankė, kad nebegalai žmoniškai pasakoti, kas, kur ir kaip ten buvo.

-- Matai, aš išėjau pasižvalgyti... -- Tos merginos pamedžioti? Gaila, kad medžioklės ragą užmiršai pasiimti: būtų pasišaukęs pagalbą...

-- Matai, aš suradau ją, -- pasakojo šilinis, nusigręždamas į šalį. -- Aš ją pamačiau šventovės aikštėje ir sekau. Jie įsikūrė tolokai nuo čia, nuo šalies nuo kitų, krūmais ir medžiais apaugusioje aikštėlėje. Aš juos stebėjau iš krūmų, ir žinau, ką pamačiau prie ugniakuro? Mūsų raganę Žiezulą, Žiobrį su abiem savo vaikais: Ilme ir Karliotą. Mėta ir dar viena drūtą, plačiaapetį, ruda barzdą vyrą. Aplink kitą ugniakurą sėdėjo ginkluoti vyrai, jų tarpe ir tie penki bernai, kurie lydėjo Mėtą.

-- Ką jie kalbėjo? -- Nežinau, negalėjau nugirsti.

-- Kaip jie tave užpuolė? -- Nebūtų užpuolę, jei... -- numykė sumišęs bernas.

-- Jei nebūtum įsispokojęs į tą mergą, -- vėl nusijuokė šventaragis. -- Nuo kada tu ėmei žyloti paskui sioną?...

-- Aš truputį per vėlai išgirdau, kad kažkas per krūmus prie manęs šliaužia, -- pasakojo toliau šilinis, nuleisdamas negirdomis savo bičiulio klausimą. -- Tas pasakandis bernas vienoje rankoje laikė durtuvą. Tu žinai, nuo tokių užpuolimų aš gintis moku. Būčiau galėjęs jį vietoj prismeigti prie žemės, bet, rodos, savo peiliu jam tik žandėlį paglosčiau.

-- Ir pabėgai? -- Ką aš daugiau turėjau daryti? Visa jų kariauna rengėsi pulsti krūmus.

-- Einam! -- Kur?

-- Aplankyti maldininkų, kurie ir per šventę nepalieka savo durtuvų ir buočių namie.

-- Jų daug, mes tik du... -- Nieko, rasime rodą.

Bet kai šilinis nuvedė šventaragį aikštėlen, ji buvo tuščia. Net ir ugniakurai buvo užgestinti ir užlieti vandeniu.

-- Tu sakai, tas vyras buvo ruda barzda? -- paklausė šventaragis savo bičiulį grįžtant į stovyklą.

-- Tikrai taip, ruda barzda... -- Argi jis būtų garsus plėšikas Rudabarzdis? -- susimąstęs kalbėjo šventaragis. -- Bet kuo čia dėtas Žiobrys su vaikais ir mūsų raganė?

Bičiuliai grįžo į stovyklą tylėdami.

Kitą dieną, dar gerokai prieš saulės tekėjimą į šventovės atvadą ėmė plūsti maldininkai rytinėms saulės sutikimo pamaldoms, kuriomis turėjo prasidėti Pavasario šventės trijų dienų apeigos. Tą rytą visi padysnėnai pakilo labai anksti, visi prausėsi, rėdėsi ir puošėsi, kaip kas išmanydamas, nes kiekvienas norėjo pasitikti saulę kaip galima iškilmingiau. Ta birželio 24-ji buvo ypatinga diena, nes tą parą naktis ir diena susilygina, tartum saulė būtų pasiekusi kryžkelę, nuo kurios jai reikia pasukti atgal.

Žmonių priplūdo sklindinas atvadas, lyg pavasarį išsiliejęs iš krantų ežeras -- daug kam teko likti už šventovės ribų. Paprastai miniai įprasta nerimauti ir murmėti, bet tą rytą visoje didžiulėje šventovės aikštėje viešpatavo įtempta, lūkesio persunkta tyla.

Į padarytą prieštais šventyklą pakilumą išėjo jaunas, vienplaukis krivis, vilkis akinančiai baltu ilgų apdaru ir susijusęs auksu išsiuvinėta juosta su sunkiais kutaus galuose. Ir apdaro rankogaliai buvo išsiuvinėti auksinės spalvos apvadais, ir toks pat apvadas jam buvo apvestas aplink kaklą. Dešinėje rankoje jis laikė aukštą, žalčio pavidalu užrieta viršūne krivulę.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE, KAD DIRVOS PRENUMERATA
METAMS 13 DOLERIŲ,
PUSEI METŲ 7 DOLERIAI

KAIP RUOŠIAMĖS SUKAKČIAI

Dr. Broniaus Nemicko pranešimas, skaitytas JAV LB Tarybos sesijoje Clevelande, 1967 m. gruodžio 10 d.

Kalbėti apie Lietuvos Valstybės nepriklausomybės 50-ties metų sukakties programą, man atrodo, yra šiek tiek vėlu, nes visos mūsų organizacijos jau yra sudariusios šio istorinio įvykio minėjimo planus. Tačiau ir pavėluotas šio klausimo svarstymas dar turi šiek tiek tokios reikšmės, nes dar yra neišaiškintų visa eilė detalių ir toli gražu dar nėra suderinti visų organizacijų veiksmai. Tad ir šis pranešimas taikys mažiau į tai, kas reikėtų daryti, į pačią programą, kurios turinys yra beveik aiškus, bendrųjų konferencijų numatytas. Pranešimo pagrindinis tikslas bus paskatinti, pasvarstyti programos vykdymo būdus, t.y. kaip padaryti, kaip suderinti atskirų organizacijų veiksmus, kad minėjimai būtų sėkmingesni, ir jų rezultatas paveiklesnis Lietuvos laisvinimo bylai.

Paprastai, švenčiant tautinės šventes, o ypač minint valstybines sukaktis, būna džiaugiamasi tautos ir valstybės laimėjimais. Tačiau mūsų dabartinėmis sąlygomis, -- kai tauta vėlka istorijoje neregėto nuožmumo priešpaužė, kai valstybė okupuota, -- Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo 50-ties metų sukakties minėjimai negali būti džiaugsmo ir tautinių laimėjimų manifestacija. Tokiomis aplinkybėmis minėjimai įgyja ir kitoniškus uždavinius. Man norėtųsi pagrindinius uždavinius nusakyti šiaip:

1. reikia sustiprinti laisvės kovos ryžtą ir jos poveikumą ir

2. reikia sutverti naują tvirtą bazę, į kurią būtų galima ateityje atsiremti Lietuvos laisvinimo ir lietuvių išlaisvinimo kelyje.

Kaip žinia, LB jau turi nustatytą savo veiklos 1968 metų programą, ir negalima ir nėra pagaliau jokio reikalo mėginti istorijos ratas atsukti -- toji programa, sukurta buvusiose bendros konferencijose, persvarstyti ar keisti. Tačiau kiekvienu atveju ji gali būti dar papildyta, su efektyvinta ir gal daugiau įprasminata, kad ji pasidarytų brandesnė, o jos vaisiai našesni, siekiant sukakties minėjimo uždavinių įgyvendinimo.

Išeinant iš LB matimpunkčio, 1968-taisiais Lietuvos Valstybės atstatymo sukaktuviniams metais atlikti darbai ir žygiai yra trijų rūšių:

1. Lietuvių Bendruomenės vienos savarankiškai vykdysime ar jau vykdome;

2. bendrai su kitomis lietuvių organizacijomis atliktini ir

3. pagalbinė LB talka darbams, vykdysimams kitų organizacijų. Norėčiau mesti žvilgsnį į JAV LB ir kitų mūsų organizacijų suplanuotus darbus, kurie bus vykdomi ryšium su Lietuvos Valstybės atstatymo 50-ties metų sukaktimi ir pakinti pasvarstyti būdus, kaip geriau juos atlikti ar kaip paveikiau jų vykdymą įsijungti. Visų pirma paminėsiu didžiąsias manifestacijas, suplanuotas LB, kaip Kultūros Kongresą su dailės paroda ir koncertu ar dramos pastatymu, PLB Seimą, Tautinių Šokių Šventę ir kt. Šie darbai yra planuojami LB centrinių institucijų ir vyks jų iniciatyva. Tačiau pasiekimas pareis nuo to, kiek pastangų jiems skirs kiekvienas lietuvis. Tas pastangas, suprantama,

teks visomis galimomis priemonėmis skatinti visiems LB padaliniais, turintiems įtakos didelių ir visai mažus atskirų gyvenamųjų vietovių lietuvių telkinius. Betgi Centro Valdyba visiškai teisingai numato ir lokalines lietuvių manifestacijas, kur tik jas bus galima įvykdyti. Anaipol tokių lokalinių manifestacijų reikšmė praktiškai gali būti nepaprastai didelė, jei tik jos bus sumaniai suplanuotos, gerai išgarsintos, rūpestingai suorganizuotos ir išpūdingai atliktos. Labai sunku tokias lokalines manifestacijas kaip nors generalizuoti. Jų turinį ir pobūdį apspręs kiekvienos vietovės lietuvių turimos galimybės, sąlygojamos vietos gyvenamųjų aplinkybių. Šios rūšies veiklos, lokalinių manifestacijų, iniciatyva, planavimas ir pats organizavimas yra vietos lietuvių rankose. Šioje veikloje ir teks pirmą eilę reikštis LB atitinkamiems padaliniais -- apygardoms ir apylinkėms. Darbui reikia pradėti ruošti iš anksto ir gerai suplanavus, visas galimybes tinkamai išnaudojant, kad lokalinės manifestacijos būtų tikrai sėkmingos.

Bendrose mūsų organizacijų konferencijose sutartų ir JAV LB priimtų leidinių paruošimas jau vyksta. Centro Valdybos pastangomis jų išleidimą reikia remti visiems lietuviams ir visiems B-nės padaliniais, telkiant tam reikalui lėšas per Jungtinį Finansų Komitetą.

JAV LB laukia dar didelis uždavinys, tai yra -- senosios imigracijos lietuvių, ypač lietuviškai jau nebekalbančio jaunimo, patraukimas savęs. Centro Valdyba, įtempusi savo ir visų B-nės padalinių jėgas, turėtų išnaudoti sukaktuvinius metus šiam reikalui ir paruošti šiam darbui atitinkamą planą. Siekiant įgyvendinti šį uždavinį, reikėtų ieškoti vertingų paramos Lietuvių Kunigų Vienybėje, lietuviškų parapijų vadovuose ir Lietuvos Vyčių organizacijoje, nes šios institucijos, mano giliu įsitikinimu, yra natūralūs ir gali būti labai veiksmingi talkininkai.

Genocido parodomis galime svetimiesiems vaizdingai parodyti Lietuvai Sovietų Sąjungos padarytą skriaudą, įgyti jų simpatijų mūsų tautos laisvės reikalui ir paramos Lietuvos išlaisvinimui. Šioje veikloje visa JAV LB pradedant pačia Centro Valdyba ir baigiant kiekvienu lietuviu, gali labai veiksmingai pasireikšti. Tik jau nebeatidėliojant reikia pradėti planuoti, nes pasirošimas pareikalaus daug kruopštaus darbo ir ilgo laiko.

Teks veikti ir įtaigoti ir federalinės ir vietinės valdžios pareigūnus ir įtaigas (JAV Valstybių administraciją, Kongresą, atskirus senatorius bei Kongreso narius, valstijų gubernatorių, miestų burmistrus, valstijų par-

Ateities atžalynui Chicagoje suruoštoje kalėdinėje eglutėje vaikai, mecenatai ir programos vedėjai su Kalėdų seneliu. Stovi iš kairės: muz. F. Strolia, E. Zapolienė, J. Kazanauskas, J. Kazanauskaitė-Oksienė, K. Oksas, P. Zapolis ir F. Gramontienė. V. Noreikos nuotrauka

lamentus bei paskirus jų narius), kad atitinkamomis progomis iškeltų Lietuvos laisvės bylą, teigiamai pasisakytų jos reikalu, pasmerktų Sovietų Sąjungos agresiją prieš Lietuvą ir reikalautų atstatyti Lietuvos valstybės suvereninių organų veikimą. Šios didelės reikšmės darbas reikės atlikti vienur LB vienai, kitur -- drauge su kitomis lietuvių organizacijomis. Ir čia yra reikalingas tinkamas išankstinis planas ir bendras lietuvių organizacijų pastangų suderinimas.

Lietuvai Sov. S-gospadarystą skriaudą išgarsinti visuomenėje nepaprastai didelės reikšmės turi televizija ir radijas. Sumanymas pasirodyti visame JAV televizijos tinkle su atitinkamai gerai paruošta programa neturėtų būti atidėtas į šalį. Atrodo, kad lietuvių organizacijos, jausdamos sunkumus, kurie tektų nugalėti, šį sumanymą praktiškai vykdydant, jį, it kamuolį, pamėčiusios viena kitai, bus atidėjusios į šalį. JAV LB C. Valdybai reikėtų imtis iniciatyvos veikiai ištirti šio sumanymo įvykdymo galimybes ir, jei jos būtų realios, tuoj griebtis atitinkamų žygių? Jei šiam sumanymui įgyvendinti tikrai jau nebebūtų jokių galimybių, tai reikėtų mažų mažiausia ieškoti būdų, kaip su lietuviška programa įeiti bent į lokalines televizijos ir radijo stotis. Šios rūšies pastangos daugelyje vietovių tikrai duotų gerų vaisių, jei tik laiku būtų susigriebta ir tinkamai panaudoti mūsų ir mūsų draugų ryšiai su šiomis modernesnėmis informacijos priemonėmis -- vietinėmis televizijos ir radijo stotimis.

VLIK'as paruošė petiją, kuri bus įteikta, greta kitų kraštų, ir JAV vyriausybei. Tą petiją turėtų pasirašyti galimai didesnis žymių šio krašto asmenų -- mokslininkų, rašytojų, menininkų, politikų ir kit. -- skaičius. VLIKas išplėst savo organizacinės sistemos neturį. Todėl jam bus reikalinga JAV LB ypač akademinio jaunimo talka.

Sukaktuviniai 1968-tieji metai yra gera proga lietuvių tautos aspiracijoms skleisti akade-

minėje visuomenėje. Įvairiose JAV aukštosiose mokyklose skaičiuojame šimtais lietuvių dėstytojus ir tūkstančiais lietuvių studentus. Jie vienur mažiau, kitur daugiau turi įtakos aukštųjų mokyklų administracijai ir studentijai. Jie, panaudoję savo ir savo kolegų įtaką, daug kur, t.y. visoje eilėje aukštųjų mokyklų, galėtų paskatinti paskaitų, simpoziumų, diskusijų, paskaitų organizavimą Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių temomis. Ir šis uždavinys, atrodo, yra arčiau LB, nes jį lengviau gali pasiekti lietuvių profesorius, dėstytojas Amerikos universitetuose, ir lietuvių studentijai.

Čia mėginau konkrečiai pasakyti, kas reikėtų ir galėtų būti padaryta šiais sukaktuviniais metais, siekiant sustiprinti Lietuvos laisvės kovos poveikumą. Be abejo šis atliktinų darbų ir žygių sąrašas, tikiu, bus papildytas. Kaip jau pabrėžiau, šio pranešimo pagrindinis tikslas yra paskatinti aiškintis, svarstyti ir nusistatyti, kaip vykdytina sukaktuvinių metų programa, kaip, ją vykdydant, suderinti atskirų mūsų organizacijų veiksmus.

Norėčiau pabrėžti dvi sąlygas, kurios yra būtinos ir nieku būdu neišlestinios iš akių, siekiant našesnį rezultato mūsų laisvės kovos kelyje, būtent:

1. Visų mūsų bendrinių organizacijų glaudus bendradarbiavimas, aiškus darbo pasiskirstymas ir sutartas bendras veiklos planas; ir

2. Sustiprintas Lietuvos laisvinimo organizacijos autoritetas, atremiant jį į visą laisvųjų lietuvių visuomenę per LB-nę. Nujaučiu, kad antroji mano našios veiklos sąlyga kam gali atrodyti nuodėminga idėja. Tačiau aš tikiu į šią idėją ir jaučiu, kad jos įgyvendinimo atidėliojimas silpnina mūsų darbopaveikumą, retina darbininkų gretas, versdamas juos ieškoti kitų kelių, kurie ne visada veda į tikrąją tikslą. Tada turėdama galvoje, neiškenčiu atitinkamomis progomis to reikalo viešai nepriimanč. Manau, kad sukaktuviniai 1968-tieji metai turėtų labiau aktualinti ir šį klausimą.

Lietuvių charta, paskelbta VLIK'o 1949 m. birželio 14, mums uždėda nepriklausomos Lietuvos valstybės apgyvinimo pareigą, ją išreiškdamą šiais žodžiais: "Darbu, mokslu, turtais pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę".

Jei šias abidvi sąlygas įstengtume veikiai įgyvendinti, tikiu, mūsų organizuota veikla ir sukaktuviniais 1968-taisiais metais ir ateityje būtų kur kas našesnė.

NUOŠIRDŽIAUSI LINKĖJIMAI VISIEMS LIETUVIAMS 1968 METŲ PROGA

ALBERT S. PORTER
CUYAHOGA COUNTY ENGINEER

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

KULTŪROS FONDO UŽSIMOJIMAI

LB KULTŪROS FONDO PIRMININKO ANATOLIJAUŠ KAIRIO PRANEŠIMAS JAV LB TARYBOS II SESIJAI APIE KULTŪROS FONDO DARBUS 1968 METAMS.

Ateinantieji 1968 metai LB Kultūros Fondui bus daugiau reorganizaciniai metai. Kultūros simpoziume visų nuomonės beveik sutapo ta prasme, kad KF privalo savo veiklos ribas praplėsti, apimant ne vien vadovėlių ir pratimų leidimą, bet ir kitas kultūros veiklos sritis, kaip menas, teatras, mokslas, planavimas etc. Aš kaip visuomet, sutinku su daugumos valia, tuo labiau, kad ši daugumos valia atitinka mano galvojimą. Todėl KF esu numatęs reorganizuoti sekančiai:

KULTŪROS FONDO APIMTIS

Padalyti KF į tris veiklos sektorius arba skyrius, kurių --

Pirmas apimtų lėšų telkimą ir numatytų darbų vykdymą, t.y. mažą viską, kas yra dabar. Tai būtų vykdomasis arba egzekutyvinis skyrius, KF valdžia.

Antras -- planavimo ir paruošos skyrius. Šiam skyriui priklausytų veiklos teorija ir jos

pritaikymo galimybės. Pav., kas ir kaip reikia daryti, kuriam veikalui ar knygai atiduoti pirmenybę, kuriuos asmenis užverbuoti ir kokiam darbiui, kultūrinės veiklos prioritetui klausimai, mokslinių veikalų paruošimas, knygų tikrinimas ir rekomendacija ir pan.

Trečias skyrius -- būtų grynai kultūrinės veiklos reiškiamasis konkretiems pavidalams. Šiam sektoriui turėtų priklausyti Čiurlionio galerija, chorai, tautiniai ansambliai, teatrai ir visos kultūrinės institucijos, išskyrus mokyklas ir tokias įstaigas, kurios savo paskirtimi priklauso Švietimo Tarybai.

KULTŪROS FONDO SUDĖTIS

Visam KF vadovauja KF Pirmininkas ir trys vicepirmininkai. KF pirmininkas turėtų būti rinktas, ne skirtas asmuo. Šią mintį aš iškeliau todėl, kad po 6 ar 9 metų, kada LB apims visas mūsų kultūrinio reikšimosi sritis, tai KF taps tokia svarbi ir

plati pozicija, kad KF pirmininko rankose koncentruosis reikšmingesni darbai, negu LB centro valdybos pirmininko.

Pirmam skyriui vadovauja vicepirmininkas, kuris kartu yra ir lėšų telkimo komisijos pirmininkas, ir valdyba, kurios narių skaičius griežtai neaprežtas. Jei atsiranda naujų darbų, tai ir valdyba atitinkamai praplečiama.

Antram skyriui vadovauja planavimo komisijos pirmininkas, kuris kartu yra ir KF vicepirmininkas. Antras skyrius valdybos neturi, bet užtai turi daug įvairių komisijų, kurios tvarkosi savarankiškai. Šio skyriaus sudėtinę įeity planavimo komisija, mokslo veikalų paruošimo komisija, dailiosios literatūros komisija, istorijos komisija, knygų tikrinimo komisija ir t.t. Gali būti tiek komisijų, kiek planavimo komisija ras reikalinga savo darbui eigoje. Suprantama, kad planavimo komisija būtų pati svarbiausioji, tai yra "smegenų trestas", kuri duotų toną visai kultūrinei veiklai. Kadangi į šį skyrių būtų kviečiami mokslininkai, teoretikai, planuotojai, o planavimas ir vykdymas yra du skirtingi dalykai, todėl šio skyriaus nariams balsavimo teisė ne numatoma. Tik patariamoji galia.

Trečiam skyriui vadovauja KF vicepirmininkas ir valdyba, kuri sudaroma iš skyriui priklausančių kultūrinių institucijų vadovų ir jų administratorių. Jų skaičius irgi neribojamas. Šį skyrių kol kas sudarys tik Dramos studija ir Jaunimo teatras.

KULTŪROS FONDO DARBAI 1968

Pirma. "Aiškinamojo Lietuvių kalbos žodyno" lituanistinėms mokykloms išleidimas. Knygai ruošti jau išleista \$370.00. Rengia Dr. A. Klimas. Šis žodynas, kur sunkesnieji žodžiai bus aiškinami iliustracijomis, apytikriai kainuos \$4000.00; nežinant knygų dydžio ir brėžinių skaičiaus, neįmanoma nustatyti jo kaina.

Antra. Premijuota J. Švaisto knyga jaunimui "Šaunūs Penketukas". Knyga parengta ir išpateigijama duotas jau anksčiau valdybos. Ją išleisti kainuos apie \$2000.00.

Trečia. Mokykloms vadovėlių ir pratimų, naujų ir senų pakartojimas, pagal Švietimo Tarybos pirm. pristatytą planą, jei viskas būtų išpildyta, kainuos apie \$16,000.00. Tai būtų 10 pratimų knygų ir 7 nauji vadovėliai -- elementoriai. Viena pratimų knyga išleisti kainuotų apie 4-500 dolerių, vienas vadovėlis apie \$1,500.00; Mažiausia suma būtų \$16,000.00, tačiau gali būti žymiai daugiau.

Kvirta. Literatūrinų plokštelių, juostų ir

panašių mokykloms naudoti priemonių paruošimas kainuos apie \$1,000.00; Gal šią poziciją reikėtų nukelti į 1969 metų darbą. Lėšų aiškiai truks.

Penkta. Dramos studija. Be jau paskirtų \$500.00 dar reikia apie tiek pat. Manoma ją suorganizuoti tuoj po Naujų Metų.

Šešta. Kiek man žinoma, nei Aidai nei kuris kitas kultūros žurnalas nesiims išleisti šio KK darbų numerio. LB centro valdyba yra šio KK rengėjas. Taip atsitikus visais dideliais ir sunkiais darbais nueis užmaršti, jei nebus įrašyta kur nors. LB centro valdyba gali būti už tai atleista pakaltinta. Todėl aš norėčiau pasiūlyti klausimą svarstyti: ar nereikėtų išleisti III-čio KK darbus atskira knyga? Kaip, štai, išleido PLB selmo darbus 1963 m. Paruošti ir išleisti kainuotų apie \$2,000.00. (Viso \$24,000.00)

JAUNIMO TEATRAS

Lietuvybės ugdymas yra įėjęs į tokias sekulmas, mūsų lietuviška veikla taip sukasdienėjo, liko beintereso, kad mes baigiame prarasti jaunimą, tą pagrindinę viltį, kurios ateitimi mes gyvename. Tai matydami ir jausdami, jaunas žmogus prarado norą pasilikti taip neįdomios visuomenės eilėse. Tiesa, daug darbo įdedama į lituanistines mokyklas, į kalbos ir istorijos mokyklą, bet tai mūsų jaunimui tėra tik dalykas, kurio reikia mokytis -- jaunimas nemėgsta sėdėti ir klausyti, jaunimas nori veikti, judėti, siekti naujo ir įdomaus. Nežiūrint kaip stengiamasi, bet mūsų jaunimo eilės retėja, iš mūsų tarpo šalinasi ir mokantieji lietuviškai ir nemokantieji. O jaunimui bėgant, prarandamas laikas, idėtas kapitalas, mokytojų pastangos. Kitaip sakant, žūsta jaunimas, žūsta visas.

Lituanistinės mokyklos išmokina kalbos ir uždega jaunolio sielą pirmąją meilės ugnį savo tėvų žemei, bet palikus mokyklą, toji ugnis pamažu užgesa, naujai nekurstoma. Joks laivas ilgai neliepsnos, jei nebus naujomis malkomis papildomas. Knygos, kiek daug jų bus leidžiama, šio uždavinio ne išspręs dėl paprasčiausios priežasties -- jaunimas jų neskaity, nes nemoka pakankamai lietuviškai, nebesupranta sunkesnių žodžių, o mokslinė literatūra jam visai neįkandama. Vienintelis pakaitalas čia, neginčijamai, yra teatras. Ko jaunolis negali suprasti ar paimti iš knygų, jis pasisavins teatre vaizdinį ir akustinių priemonių pagalbą, nekalbant jau apie darbą ir draugystę savųjų tarpe.

Ko mokykla neįstengs, nespės ar nepajėgs duoti, tą jaunoji karta įgys jaunimo teatro turiny. Pramoginis elementas jau ne nuo šiandien tarnauja kiekvieno krašto kultūrai kaip pereinamasis tiltas iš jaunystės

Clevelando skautai G. Puškorius ir R. Strimaitis akordeonais išpildė kalėdines giesmes. V. Bacevičiaus nuotrauka

Clevelando Pilėnų tunto suruoštoje kalėdinėje eglutėje Kęstučio draugovės skautai išpildė meninę programą. V. Bacevičiaus nuotrauka

į subrendusių kelius, iš žaismo į darbo laikotarpį. Labai klaidingai mūsuose daryta, iki šiol neatkreipiant ypatingo dėmesio jaunimo teatrui.

Visiems gerai žinoma, kad vienos mokyklos neužtenka tautinei samonei išugdyti, reikia kažko daugiau. Reikia pratęsti mokyklą už mokyklinio amžiaus ribas, kad su lituanistinių mokyklų baigimu nepasibaigtų jaunosios kartos lietuviškos. Jaunimo teatras ir bus toji mokykla, kuri užtikrins lietuviškos išlaikymą ateitims.

Teatro veikla beveik mirusi ne vien dėl nesidomėjimo juo, bet ir dėl aktorių stokos, dėl režisierių trūkumo, dėl nebuvo pakankamai žmonių, kurie daugiau rūpintųsi šia idėja. Šiai spragai užpildyti, LB Kultūros Fondas yra numatęs įsteigti Chicagoje Dramos studiją, kuriai Lietuvių Fondas jau paskyrė \$500.00 pradžiui.

Mes esame numatę kreiptis į visų organizacijų vadovybes, į jaunimą, ypač studentų organizacijų valdybas, į tėvus ir mokytojus, ir į visą lietuviškąją visuomenę, kad jie paveiktų jų globoje ar įtakoje esantį jaunimą. Kad jaunimas parodytų daugiau dėmesio lietuviškai scenai, kad jis jaunimo teatrą paremtų savo laiku ir darbais, aktyviai prisidėjimui, ypač interesu, svarba ir būtinumu -- jaunimui priklauso pažanga ir kūrybiškumas. Jaunimo teatras yra jaunimo svajonė.

TEATRO FESTIVALIS

Kiek iki šiol žinoma, 50 m. Nepriklausomybės sukakčiai paminėti išpildingos programos dar ne turima, nors šie reikš-

mingieji metai jau prasiidėjo. Du ar trys politiniai suvažiavimai tebus veiklos rutina. Kultūros Kongresas buvo kultūringa pradžia, kuri prašosi kultūringos ir pabaigos. Todėl, gavęs LB Centro Valdybos pritarimą, aš keliu sumanymą šiuos ypatingus metus ir užbaigti ypatingai, būtent, surengti Teatro Festivalį. Jisturėtų įvykti 1968 m. rudenį, per kalakutines, Jaunimo Centre, Chicagoje. Jame dalyvautų JAV ir Kanados kultūrininkai ne žodžiais, bet konkrečiais darbais: parodyti ką gera jie nuveikė per šiuos 1968 m. Latviai tokius teatro festivalius surengė kelis, o mes per dvidešimt tremties metų nesuren-gėm nė vieno. Tai būtų iš tikro naujiena, išpildingas darbo nuotaikos išvystymas, graži mūsų meninių jėgų demonstracija, vertinga dovana mūsų tautos kultūrai.

Teatro festivalį surengti kainuotų apie \$10,000.00, bet tiek pat numatoma surinkti bilietais, aukomis ir kitais būdais. Tai nedidelė suma, palyginus su Maro pastatymu -- \$12,000.00! LB Centro Valdyba pritarė šiam sumanymui. Jei Taryba ir 50 m. minėjimui rengti komitetas pritaris, tai LB Kultūros Fondas imsis Teatro festivalį suorganizuoti ir prarvesti.

Paskutinę Teatro festivalio dieną, kuri išpūla sekmadienį, po paskutinio vaidinimo, galėtų būti surengtas iškilmingas metų uždarymo banketas. Tokiam banketui prarvesti ir finansuoti turėtų būti sudarytas specialus komitetas iš Chicagoje gyvenančių žmonių.

Skaityk ir platink DIRVĄ

RETA PROGA

įsigykite papiginta kaina šias knygas:

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

TIMELESS LITHUANIA

Owen J. C. Norem, B. D. L. L. D.

KAINA \$4.00

Knyga skirta lietuvių tautos kančioms, laimėjimams ir viltims, parašyta buv. JAV pasiuntinio Lietuvai.

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$15.00, bet Dirvos skaitytojai, naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 dol.

už keturias knygas.

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Timeless Lithuania ir Alma Mater, už papigintą kainą -- 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje ir 50 c. pašto išlaidoms.

• Zigmąs Peckus prašo pranešti, kad persikėlė gyventi kitur ir jo naujas adresas dabar yra: 7209 Hecker Ave., Cleveland, Ohio 44103. Tel. 881-5793.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Išnuomojami šeimoms be vaikų du butai po 5 kambarius, naujai atremontuoti, po 60 dol. mėnesiui, šv. Jurgio parapijos rajone. Teirautis telef.: 431-2497.

ISNUOMOJAMAS

4 kamb. butas su vonia — 6911 St. Clair Ave. švarus, prieinama nuoma.

Teirautis 291-3523.

(3-5)

REGISTERED NURSES

Immediate permanent supervisory positions awaiting graduates of accredited school of nursing. B.S. degree preferred, however others will be considered.

If interested and qualified apply

Director of Nursing

THE GRACE HOSPITAL

18700 Meyers Road

Detroit, Michigan

(137-3)

MALE HELP

PAINT LAB OPPORTUNITIES

Our company has immediate need for three men to fill important position in our laboratory.

MANAGER, GENERAL INDUSTRIAL LAB — chemistry degree mandatory with minimum of 5 years formulating experience. Leadership qualities essential.

MANAGER, APPLIANCE LAB — Chemistry degree required backed up with sound formulating experience.

QUALITY CONTROL MANAGER — degree in chemistry preferred and well rounded work experience.

Excellent fringe benefits and salary opportunities. Well equipped lab facilities. Send resume to Roger Freriks, Technical Director, The O'Brien Corporation, South Bend, Indiana 46621. (2-5)

PLATER

Challenging opportunity for experienced man. Permanent job with good pay and company benefits. "Just a step from your door on I-84." ELECTRONICS METAL FINISHING CORP. 88 Taylor Street Danbury, Connecticut 06810 (3-5)

PUNCH PRESS OPERATORS

For medium size stamping plant. Experienced on small & medium stamping. Excellent wages & fringe benefits. Steady employment. PARAMOUNT FABRICATING CO. 13595 Helen Detroit, Mich. (3-9)

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 50 metų minėjimas

Vasario 18-tą Naujosios parapijos salėje

LIETUVIŠKO NUOTAIKOS

GYVENIMO

E. ČEKIENĖ

Neseniai skaitytojus pasiekusiam LF bičiulių žurnale "Į Laisvę" Vytautas Volertas, buvęs JAV LB Tarybos Prezidiumo primininkas, savo straipsnyje "Tarp dviejų kraštutinių" išsamiai apibūdina šių dienų lietuvių išieivų gyvenimo nuotaikas, kurias veikia laiko tėkmė, įvykiai ir aplinka.

Kraštutiniais jis vadiną tuos, "kurie savo galvėjimui nepriima jokių korektūrų ir už jas baudžia. Niekam neatleidžia klaidos, smerkia meną, kuriame nesimato Vyčio, teisia literatūrą, jei neužtinka mūsų himno žodžių. Jam nauja mintis — nuodai. Jaunas žmogus — nelaimė. Čia kiekvienas yra "nepakeičiamas" ir, Lietuvai laisvės siekti galima vien memorandumais..."

Prie antrųjų jis priskiria tuos, kurie "mūsų tautą, istoriją, kultūrą, kūrybą laiko mitu arba tiesiog melu. Už tai nepriklausomybės mintį pajuokia, ją lygindami su puvėsiu, o visas pastangas šia linkme iškeičia į palaikymą okupantui... Kai pirmieji patriotizmą laiko religija, antrieji jį dergia, purvina..."

Straipsnio autorius, apibūdinęs ryšio ieškojimą su kraštu, bolševizmo santvarką okupuotoje Lietuvoje šių dienų akivaizdoje, prieina išvados, kad "ta liguista, su rambėjimo išsukta baimė reikalauja bodėtis. Bet negalima džiaugtis praskydimu, dėl kurio kai kas vaikėja ir metasi į pavojingus žaidimus, pravedamus kelių iškomunizmo apsisprendusių, deja, iš mūsų tarpo kilusių naujų snieškų. Jų yra gal vienas ar du, bet paskui juos jau lapsena ištisas būrelis. Ka kurie pranašais prabyla — ateitis esanti bolševizmo, tad lenkimės jam ne iš pagarbos, bet iš baimės. Kiti grįžę iš kelionės okupuoton Lietuvos, asmens išnaudojimą nutylėję, naiviu pasišventimu giria okupantą, nepamiršę išjuokti išieivijos pastangų. Šiame krašte užtikę sovietinį atstovą, pagarbiai jam lankstosi, bet šaiposi iš asmenybių, sveikatą atiduodančių tautiniam iš-

likimui arba kovai už laisvę. Nespėję pagaltoti metasi vykdyti gudrias okupanto užmačias: organizuoja mažai susivokiančius bernelius, šiek tiek sugebančius mityti sviedinį, ieško pinigų, randa duodančių ir vyksta Lietuvon, kad Druskininkuose pademonstruotų, jog JAV lietuviai ne tik savą kalbą užmiršo, bet ir krepšinyje menkai sugeba.

Naujiems sniečkams praskydymas peripulkelius pasekėjų, iš kurių kada nors gali išaugti jei ne nauji silpnavaliai paleckiai, tai bent mažai išmaną sovietiniai "deputatai", kuriuos lengva už nosies vedžioti".

Ir baigiant V. Volertas užakcentuoja, kad "kraštutinumai yra nemalonūs ir žalingi. Tačiau mūsų visuomenė remiasi ne jais. Ji eina protinga linkme, nenukreipdama akių nuo laiko tėkmės, nepamiršdama savo paskirties, nenusisukdama nuo pavergtos šalies. Ji mano, kad tampriausią ryšį sutaukta palaikys tiek pavergtųjų, tiek išieivijoje esančiųjų bendras troškimas laisvės, laisvės kraštui ir žmogui, bet ne intymus bičiuliavimasis su oficialiais Sovietų Sąjungos atstovais ar liguistais baidymais išsilaikyti suaižėjusiame klate".

"Pasaulio Lietuvis", B-nės leidžiamo biuletenio lapkričio mėnesio numeris išleina iš mūsų visuomenę pirmuoju žingsniu pradėdamas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 m. sukakties minėjimą, išpūdingai skelbdamas veiksmų konferencijos Washingtono priimtą manifestą, kuri visį skaitėme kiekviename lietuviškame laikraštyje. Tačiau, laikraštis greit iškeliauja į krepšį, o absoliučios tvarkos namuose siekianti šeiminkė į krepšį sumeta net nesulaukusi, kol visi šeimos nariai jį pavartys. Gi biuletenio išvaizda ir popierius ne taip erzina "tvarkingų" moterų akis, jį galima priglausti šalia knygų lentynoje ir ilgai palaikyti. O palaikyti reikia vien jau dėl to manifestą ir kitų Washingtono konferencijos nutarimų, nes juos turėtume per visus Laisvės Kovos Metus prisiminti, vykdyti, jei norime ir jaučiame pareigą bent mažiausia dalele kiekvienas prisidėti prie šių neeilinių lietuvių tautai metų atžymėjimo. Prisidėti ne partizaniskais darbais, bet pagal visų mūsų didžiųjų organizacijų vieningą sutarimą. Dėl žodžio "veiksnių" pravartu plačiau pa-

sisakyti, tuo labiau, kad tų "veiksmingųjų" tarpe būna nuolatinių miegalių, bet apie tai kitą kartą.

Šis Pasaulio Lietuvis numeris taip pat įdomus skyreliais "Atsisveikinant ir Pasitinkant", t.y. JAV LB vadovybės pasikeičiant. Dėmesio verta apžvalga "savais reikalais", kur mano didžiai gerbiamas mokytojas, nepailstantis bendruomenininkas St. Barzdukas sutrauktai ir aiškiai pateikia ref. Kaman to informacijas apie PLJK darbus, kur tarp kitko rašoma:

"A. Zaprackas pasimatyme dalyvavo savo iniciatyva, ne vieno atsisakymo organo nepavestas ir neigalios, tad į šį pasimatymą reikia žiūrėti kaip į privatų reikalą".

Mieli bendruomenininkai, kaip gi mes suprantame savo pareigas? Kiekviena tarnyba varžo asmeninę žmogaus laisvę. Tuo labiau varžo garbės tarnyba, neapmokama, savo paties gera valia ir noru išipareigota, visuomenės tarnyba, turinti reikalą su gyva medžiaga — žmonėmis. JAV mokytojos ir gailėtingosios seserys ilgą laiką turėjo atsisakyti didelės asmeninio gyvenimo dalies — nes buvo draudžiama sukurti savas šeimas, kad galėtų daugiau atsiduoti svetimų vaikų auklėjimui bei mokymui ir ligonių priežiūrai.

Visuomenės priešais stovintieji vadovai turėtų žinoti, kad jų išpa-reigojimas organizacijai, jiems suteiktos teisės kalbėti tos org-jos visų narių vardu tuopa-šiu siaurina jų asmens laisvę. Ir juo didesnės einaamos pareigos, juo mažesnė lieka asmens laisvė. Jau pats pirms eilinio nario istojimas į kokią nors org-ją uždeda jam tam tikrus statutu išipareigojimus, kurių jis turi laikytis.

Baigiant versti šį PLB biuletenio numerį kreipia skaitytojo dėmesį į Lietuvių Fondą naujai istojusių bei papildžiusių savo įnašus narių sąrašas. Jis būdingas tuo, kad sąrašą sudaro daugumos prie pavardės pridėtos dvi raidelės a.a. XY atminimui, siunčia mirusio žmona, draugai ar pažįstami.

Atrodo, jog tai mirusių fondas, kad anei į mirė idant jų giminės ir draugai fonde savo įnašus padidintų, iš kurių procentų likę gyvi jų vaikai ar anūkai galėtų atieity ką nors naudingo atlikti. Nejaugi mūsų širdys taip žiauriai užkietėjusios, kad tik artimo žmogaus mirtis gali jas paveikti? Ar ne geriau būtų gerbti asmenis, kol jie dar gyvi ir bendromis jėgomis krauti tautinį kraitį, nelaukiant kiek nors mirties, kad galėtume savo auką atiduoti LF, Balfui, Vasario 16

JAV karo laivyno leitenantas Rimantas Dumbrys, kurio tėvai gyvena Clevelande, šiuo metu su specialiu daliniu yra Viduržemio jūroje, iš kur savo artimiesiems ir pažįstamiems siunčia nuoširdžiausius sveikinimus 1968 metų praga.

gimnazijai ar kokiam kitam kilniam tikslui.

Žvilgsnis į Lietuvį Gydytojų Biuletinį.

1967 metų lietuvių gydytojų biuletinis itin turtingas, nes jame telpa beveik visi gydytojų suvažiavime buvę profesiniai pranešimai, dešimtmečio praga jų išleisto leidinio dr. K.A. Kuršius apžvalga ir ne vien gydytojams įdomi dr. V. Paprocko paskaita "Išvaizda ir asmenybė". Taip pat neprofesinis dr. H. Armano straipsnis apie kelionių išpūdžius, jaunųjų gydytojų ką tik mokyklas baigusiuų nuotraukos ir biografijos ir moterų kampelis, redaguojamas B. Kožicienės.

Visas biuletinis, kaip ir tinka pasiturinio luomo profesionalams, puikiai leidžiamas ir visų moterų pasididžiavimui, kurių yra nepalyginamai mažiau gydytojų profesijoje, sėkmingai redaguojamas dr. Mildos Budrienės, talkinant redakcinei kolegijai.

Gydytojai nėra eilinis profesionalų luomas ne tik uždario pranašumu, kaip šiame krašte įprasta vadinti, bet, kai jų darbą lydi visa eilė profesinio atsidavimo reikalavimų: nuolatinio žinių gilinimo, dažnai nenustatytų darbo valandų, o lietuvių visuomenė, kaip iš tvirtai įsikūrusios savo visuomenės dalies, reikalauja iš jų didesnio tautinio susipratimo, ką jie išrodo stambesnėmis sumomis nei kiti, paremdami kitų atliekamų mūsų tautinios darbus.

Negalima be dėmesio praleisti to biuletenio moterų kampelio, kurio rūpestingą ir nuoširdžiai tam darbui atsidavusią redaktorę B. Kožicienę man teko pažinti Balso suvažiavime Chicagoje. Būdamas Balso seimo atstovė, ji kartu rūpinosi ir gydytojų šeimų org-josplė

timu, moterų kampelio bendradarbių organizavimu, kas porą valandų bėgo prie telefono skambinti į namus už 50 mylių nuo Chicagos paliktam jaunam savo atžalynui. Tai puikus pavyzdys visoms. Jeigu ji sugeba tiek daug atlikti, tad kas gi trukdo kitoms ponios? Berods, tokių gydytojų žmonių Pagalbinų Moterų Vienetų, kaip jos vadina savo organizaciją, tėra įsteigta vos pora visoje Amerikoje, todėl ir moterų kampelis, nežiūrint redaktorės pastangų, lieka tik papratinų įvykių aprašymu.

Atvirai kalbant, gydytojų šeimų org-ja galėtų išaugti iš "Pagalbinio Moterų Vieneto" į savarankišką ir stiprią moterų org-ją, nes jos turi vispusiškai geresnes veikimui sąlygas nei kitos moterys, kurios užsimoję suruošti didesnę įvykių turi iš anksto ieškoti mecenatų, kurie esant reikalui sutiktų apmokėti deficitą. Ir tada dažn'ausiai kreipiamasi į gydytojų šeimas.

Kita jų veiklos gyvumo lengvinanti aplinkybė būtų tai, kad jos daugumoje nedirbančios už namų ribų, taigi gali daugiau aukoti laisvo laiko org-jai.

Grazus pavyzdys yra Illinois Pagalbinis Moterų Vienetas, labai aktyviai besireiškias. Jos turi ir savo stipendijų fondą, kuriam vadovauja D. Bobellenė. Jos ruošia paskaitas, Ka'edų egulutę vaikams. Kur gi kitų miestų moterys? Kur jų Pagalbiniai Vienetai? Nesimato jų aktyviai dirbančių nei kitose organizacijose. Tikėkim, kad ateinančiais Lietuvos Laisvės Kovos metais lietuvių gydytojų šeimų moterys, vietoje pagalbinų vienetų sudarys gausią narėmės ir stiprią darbais savo organizaciją.

Skaityk ir platink DIRVĄ

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELAND, Ohio

toto
V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės; spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Ministeris B. K. Balutis** palaidotas sausio 5 d. Velionies kūnas buvo pašarvotas Lietuvos pasiuntinybės rūmuose — 17 Essex Villas, London W. 8, England.

Iš viso pasaulio kraštų lietuviai siunčia savo užuojautas, giliai atjaučiant didelio mūsų valstybės vyro netekimą.

Iš Chicago į laidotuves buvo išvykusi Amerikos lietuvių delegacija iš inž. A. Rudžio su ponija, inž. Eug. Bartkaus ir kt.

• **Kazimieras Nausėdas**, Korp! Neo-Lithuania filiteris, iš Venezuelos rašo: "Kadangi ir aš kažkada seniai, kada dar buvau jaunas, buvau neolitu, tai prisimindamas jaunus ir gražius laikus siunčiu korporacijai \$20.00 čekį. Piniagai vis reikalingi organizacijoms. Kai susirinksite po būvui, prisiminkite ir mane. Be to, skaičiau Dirvoje, kad jūs ten esate išleidę Korp! Neo-Lithuania Metraštį. Prisiųskite vieną egzempliorių ir man.

Linkėdamas visiems fukams, senjorams ir filisteriams geriausios sėkmės, lieku jūsų K. Nausėdas."

L. S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba už šį gražų korporantiškų dienų prisiminimą ir gausią auką nuoširdžiai dėkoja. Knyga jau pasiųsta.

• **Voldemaras Stradas** pakeltas į pirmąjį karininko laipsnį (ensign) JAV laivyne, baigęs specialų apmokymą Pensacoloje ir Naval School of Justice Newport, R. I., išvyko į Kaliforniją. Netrukus išvyksta į Tolimuosius Rytus. Voldemaras yra baigęs psichologiją bakalauro laipsniu Rochesterio Universitete. Jis yra Zigmo ir Martos Stradų sūnus iš Wethersfield, Conn.

• **Mykolas ir Elenos Gureckų** šeima Waterbury iš-

tiko skaudī nelaimė. Jų sūnus Gintaras, atliekantis JAV karinę tarnybą aviacijoje, Kalifornijoje, besiruošiant Kalėdų šventėms grįžti namo aplankyti tėvų, tarnybos metu lėktuvui nukritus sunkiai sužeistas ir paguldytas Navy Hospital, San Diego, Calif.

Gintaras Gureckas yra Korp! Neo-Lithuania narys.

• **LLK Komiteto pirm.** Vaclovas Sidzikauskas 1967 m. gruodžio 22 dieną New Yorke susituokė su Birute Skučaitė-Rimgailiene ir išvyko povestuvinei kelionei į Kolumbiją, Pietų Ameriką, kur išbus iki sausio 10 dienos.

AUKOS DIRVAI

V. Kazlauskas, Toronto....	3,00
R. Gulbinas, Cleveland	4,00
X.Y.	2,00
J. Kakauskas, Cleveland ..	5,00
P. Šluteris, Waukegan.....	2,00
B. Juška, Kenosha.....	4,00
K. Rožanskas, Chicago	4,00
E. Drukeinis, Dayton	10,00
G. Alekna, Racine	1,00
Kun. B. Sugintas, Chicago 10,00	
S. Jurgaitis, Cleveland	2,00
M. Vansauskas, Lyons	4,00
X.Y. New York	2,00
E. Biliudnikas, Brooklyn	3,00
V. Kazakevičius, Maspeth... 1,00	
V. Tamošiūnas, Detroit ...	4,00
V. Morkūnienė, Chicago	4,00
J. Matulevičius, Worcester 5,00	
A. Butkūnas, St. Charles ...	4,00
P. Bielskus, Brooklyn	4,00
G. Dumbrys, Cleveland	5,00
L. Juodytė-Mathews, Brooklyn	30,00
A. Kalvaitis, Chicago	4,00
A. Krinickas, Cleveland ..	1,00
V. Noreika, Chicago	5,00
J. Kybartas, Brooklyn	2,00
K. Daugvydas, Detroit	1,00
V. Bačiulis, Cleveland	1,00
J. Malskis, Cleveland	3,00
H. Lukoševičius, Woodhaven	5,00
J. Rinkus, Cleveland	4,00
L. Ramančionis, Brooklyn 2,00	

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DETROIT

KO DAR TRŪKSTA?

Detroito visuomenė intensyviai rengiasi sutikti naujų metų naujus uždavinius.

Neseniai platesniame visuomenės susirinkime buvo pavesta Detroito lietuvių bendruomenės apylinkės valdybai eiti vyriausiojo komiteto pareigas. Šio komiteto uždavinys nebus lengvas, nežiūrint savanoriškos talkos ir paskirų asmenų ir organizacijų. Į talką apylinkės valdybai įsijungs net keturios gausios nariais komisijos,

kurios artimiausiu laiku susirinks ir paruos planą, ką ir kaip turės daryti per 1968 Lietuvos Laisvės Kovos Metus.

Šių metų parengimai labiau koncentruojami į išorinį pasaulį, nes norima atkreipti svetimųjų dėmesį į pavergtos Lietuvos padėtį ir jos vaizdą perspektyvas. Tam reikalui bus reikalinga visų lietuvių, visų organizacijų nuoširdaus pritarimo ir nemažai aukų. Kadangi reikės kreiptis į svetimuosius teks lietuviams suberti mūsų pajėgiausias intelektualines pajėgas, turinčias autoritetą ir sugebančias išbrauti iš svetimųjų protus ir sąžines. Be to, visi parenkami turėtų būti pačių lietuvių nuoširdžiausiai remiami.

Todėl siūlyčiau Detroito ir kitur, sudaryti garbės komitetus.

L. Bendruomenės apylinkės valdyba turėtų pakviesti bent 10 iškilų ir nusipelnusių asmenų, kurie sudarytų mūsų veiklos aureolę. Esant reikalui, vienas ar jų grupė, galėtų kreiptis į amerikiečius kviečiant į mūsų atitinkamus parengimus, daryti pareiškimus per spaudą, radiją ar skaityti paskaitas. Gal būtų kai kuriais atvejais reikės kviešti jaunuosius profesorius iš kitur.

Nepartiniams pagrindais sudarytas garbės komitetas palankiai nutelktų visuomenę, kuri tinkamai bei nuoširdžiai įsijungtų į visuomeninę Lietuvos Laisvės Kovos Metų veiklą. A.M.

AUSROS MOKYKLOS KALĖDINĖ EGLUTĖ

Aušros Lituanistinė Mokykla Kalėdų Senelį paskvietė į Lietuvių Namus gruodžio 17.

Buvo pastatyta "Kas skaito rašo — duonos neprašo". Pastatymas puikus ir gražiai scenai paruoštas iš Stojarsko apysakos "Riestausio sūnus". Scenai pritaikė ir režisavo mokytoja Stefanija Kaunelienė.

Vaidinimo metu grojo skautų orkestras vadovaujamas A. Vaitiekaičio.

Vaidinimo gale buvo pavaizduota ir prakartelė. Vaidavime dalyvavo: Marija — B. Kiaulėnaitė, Sv. Juozapas — T. Norus, Angelas — D. Kalvėnaitė, Kalėdų Zvaigždė — Z. Kalvėnas. Mokytojai: Dainų — J. Baziliauskas, šokių — V. Ivanauskaitė. Dekoracijos, šviesa ir grimas — E. Vasiliausko.

Kalėdų seneliui dalyvaujant, rateliams ir šokiams vadovavo R. Kaunelytė, B. Kutkūtė ir A. Vaitiekaitytė.

Į eglutės parengimą atsilankė gana didelis žmonių skaičius ir paruoštų užkandžių ir skanių maisto patiekalų stalai tuojau išuostėjo. (ga)

Senosios kartos ateiviai A.G. Miliackai paaukojo jezuitų centro Chicagoje statybos išplėtimui 18,000 dolerių. Šalia jų stovi buv. jezuitų provinciolas Br. Markaitis, S.J. Lietuvių Fondo Archyvo nuotrauka

JAUNIMO CENTRUI DAR TRŪKSTA 40,000 DOLERIŲ

Kun. J. Kubilius, SJ savo laiške "Dirvoje" po antrosios statybos vajeaus vakarienės paskelbė, kad Jaunimo centro naujosios statybos pradžia dar trūksta apie 40,000 dol. Dabar kasose yra apie 110,000 dol., o pradėti statybą bus galima turint 150,000 dol. Kadangi po Naujųjų metų dienos smarkiai skubės į pavasarį, tėvams jėzuitams tenka sukti galvą, kur dar gauti tuos 40,000 dol., nes statybą numatyta pradėti jau šį pavasarį, o rudenį, Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukakčiai apvainikuoti, jau turėtų šviesti naujieji rūmai.

Didelės aukos susilaukta iš ankstyvesnės kartos ateivių Miliackų, kurie Jaunimo centro statybai įteikė net 18,000 dol. Tai pati stambiausia auka naujam Jaunimo Centrui Chicagoje.

Platinant statybos laimėjimų bilietus, ypač aktyvūs pasirodė lietuviai skautai. Jie išplatino bilietų už 2,000 dol. Ateitininkai išplatino už 1000 dol. Iš pavienių asmenų daugiausia išplatino adv. Julius Smetona Clevelande, Chicagoje — Keturakis, Ald. Jankauskaitė ir kt.

Minėtos organizacijos ir pavardės kaip tik pabrėžia, kad Jaunimo centras netarnauja specialiai kuriai nors ideologijai ar generacijai, bet visiems lietuviams. O tai ir yra lietuvių jėzuitų stiprybė ir jais patikėjimo šaltinis.

Kol Jaunimo centro direkt. kun. J. Kubilius dar negrįžo iš Rochesterio klinikių Minnesotoje, kur jis gydo sušlubavusią širdį, nežinia, kokių planų ims jėzuitai reikalingai 40,000 dol. sumai surinkti. Bet girdėjau, kaip populiariusis visuomenininkas inž. Valdas Adamkavičius pažadėjo surinkti apvalią kelių tūkstančių sumą; o jei jo pėdomis dar paseks ir kiti, tai tikslas bus pasiektas.

Spauda paskelbė, kad lietuviai jėzuitai jau turi nau-

lias ir judėjimas. Tik šeštadieniais ši pasakų pilis tampa tarytum, užburta...

Ir štai kiekvieno šeštadienio rytą, nematomajai burtų karalaitei mostelėjus, iš įvairių atstumų Chicagoje, o taip pat ir iš tolimesnių gyvenviečių suplaukia, suvažiuoja per 400 mergaičių ir berniukų. Skubėdami jie sueina į pilies vidų! Visi gražiai, o kartais marga spalviai ir savotiškai apsirengę, gerai nusiteikę ir tarpusavy kalbasi kažkokia burtų kalba! Devintą valandą pilies lauko durys užsidaro. Niekas iš pilies šeštadienio dalyvių nepasilieka lauke. Niekas taip pat nebeišėina iš pilies...

Pilyje visi ir visos dirba, mokosi pažinti ir išmokyti mylėti pasakų šalį, kurios dvasioje ir ši pilis užburta. Protarpiais girdisi pilies salėse gražios melodijos ar saviški šokiai! Ir taip visa tai tęsiasi keturias valandas. Kiekvieną šeštadienį. Kiekvienais metais. Ir jau daug metų.

Norint, kad Jums šios pasakų pilies šeštadieniai arčiau Jus supažindintų su pačia tolimesnėmis ir vaizdais, aš su žmona teikiame Jums naudotis šį projektorius...

BOSTON

• **Klaipėdos krašto atvadavimo minėjimą** Bostone rengia L.S.S.T. Jono Vanausio 14 d., 4 val. p. p. Bostono Pil. Draugijos III a. salėje. Kalbės poetas Stasys Santvaras, kūrėjas-savanas, Klaipėdos krašto atvadavimo dalyvis. Meninę dalį atliks sol. Povilavičius ir Sv. Petro parapijos bažnytinis choras, vadovaujamas komp. J. Kačinsko. Įėjimas nemokamai. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

Laiškai iš visų pasaulio kraštų byloja, kad patikimiausias lietuvių ryšys ir informacijos šaltinis yra laikraštis. Turime bičiulių ir artimesnių žmonių visur. Ir ten, kur valiutos sunkumai, skirtingos gyvenimo sąlygos, neleidžia skirti laikraščiai reikalingos pinigų sumos. Neapsunkinkime BALF ar kitų labdaros organizacijų laikraščių prenumeratomis ar knygų pirkiniais. Užprenumeruokime laikraštį patys, tuo suteikiant didelę moralinę paramą savo artimesniam žmogui.

Prašome, naudojantis žemiau dėdama iškarpa, pasitarnauti artimam broliui lietuviui P. Amerikoje, Vokietijoje ar kitur... o kad ir čia pat Amerikoje...

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103
U. S. A.

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. 1/2 metų).

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Laima Minkūnaitė ir Alfonsas Lileika New Yorke sukūrė lietuvišką šeimą. Laima kaip menininkė yra baigusi New York City universitetą, o Alfonsas dirba inžinerijos srityje.

A. Dziko nuotrauka

Detroito mergaičių choro dalyvės repetacijos metu.

K. Sragausko nuotrauka